

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

LAKEWOODDAFYOMI.COM

ח א מ"י פ"ד מלכות
גולה ואברהם ה' א'
סגן ששן ע"ד ע"ש
ס"ח מ"ד סגן ע"ד
ב ב ג מ"י פ"ד מלכות
גולה ואברהם ה' א'
סגן ששן ע"ד ע"ש
ס"ח מ"ד סגן ע"ד
ד ה ה"י מ"י פ"ד מלכות
גולה ואברהם ה' א'
סגן ששן ע"ד ע"ש
ס"ח מ"ד סגן ע"ד
ע"ד ע"ד
פ"ד ע"ד
י א מ"י פ"ד מלכות
גולה ואברהם ה' א'
סגן ששן ע"ד ע"ש
ס"ח מ"ד סגן ע"ד
ע"ד ע"ד
י"ב מ"י פ"ד מלכות
גולה ואברהם ה' א'
סגן ששן ע"ד ע"ש
ס"ח מ"ד סגן ע"ד
ע"ד ע"ד
י"ג מ"י פ"ד מלכות
גולה ואברהם ה' א'
סגן ששן ע"ד ע"ש
ס"ח מ"ד סגן ע"ד
ע"ד ע"ד
י"ד מ"י פ"ד מלכות
גולה ואברהם ה' א'
סגן ששן ע"ד ע"ש
ס"ח מ"ד סגן ע"ד
ע"ד ע"ד
י"ה מ"י פ"ד מלכות
גולה ואברהם ה' א'
סגן ששן ע"ד ע"ש
ס"ח מ"ד סגן ע"ד
ע"ד ע"ד

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

א ע"י חוסי סוכה ל'
ד"ה כ' וביק' סו: ד"ה
מ"ה (ג) ע"י חוסי ב"ה
סו: ד"ה האב (א) ב"ה
קמח קמח: (ד) עמ"ל ו'
פלה פקח מ' פמה א'
(ה) עמ"ל פקח ג'
(ו) עמ"ל (ד) [הוספת]
למכות פקח מ'
(ז) לקמן כ"ד סוף
ע"א, (ח) דף ע"ב
(ט) מעשרת פ"א מ"א.

יאוש שלא מדעת, דבר שסמנו יאוש לכשידע שגל ממנו וכשמלאו
עדין לא ידעו העולים שגל מהן: לא היו יאוש. לקמיה מפרש
פלוגמיהו: דמיאש ב'סוף. לאחר שמלאו זה וכללא ליהוש' כגון
לאמר ווי ליה לחסרון כס דגלי דעתיה שגל' מן: באיסורא אתא
לידיה. דדבר שאינו עשוי להמאס

השתא מילאס אקראי צלמלא
הוא ומתמלה לא היה עומד
ליאש: ת"ש המוצא מוצא
דמעות מפירות אמאי פריך
לא אמר למלתא אמנתי וי"ל

יאוש שלא מדעת^(א) אביי אמר לא היה יאוש
ורבא אמר הוא יאוש בדבר שיש בו סימן
כולי עלמא לא פליגי דלא היה יאוש ואף
על גב דשמעיניה דמיאש^(ב) לסוף לא היה
יאוש דבי אתא לידיה באיסורא הוא דאתא
לידיה^(ג) דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש
מימר אמר סימנא אית לי בגויה יהבנא
סימנא ושקילנא ליה בווטו של ים ובשוליותו
של נהר אע"ג דאית ביה סימן רחמנא שרייה
דבבעינן דמימר לקמן כי פליגי בדבר שאין
בו סימן אביי אמר^(ד) לא היה יאוש דהא לא
ידע דנפל מיניה רבא אמר הוא יאוש^(ה) דלכו
ידע דנפל מיניה מיאש מימר אמר סימנא
לית לי בגויה מהשתא הוא דמיאש^(ו) (סימן
פמג"ש ממקג"י ככסע"ז) תא שמע פירות
מפוזרין הא לא ידע דנפל מיניה הא אמר
רב עוקבא בר חמא רבא במכנשתא^(ז) דבזרי
עסקינן דאבידה מדעת היא ת"ש מעות
מפוזרות הרי אלו שלו אמאי ה"ל לא ידע
דנפל מיניה התם נמי^(ח) דדרבי יצחק דאמר
יארם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה
ושעה יבא נמי אדם עשוי למשמש בכיסו
בכל שעה ושעה ת"ש עיגולי דבילה וכברות
של נחתום הרי אלו שלו אמאי והא לא ידע
דנפל מיניה התם נמי וי' אגב דיקורי מידע
ידע בהו ת"ש ולשונות של ארגמן הרי אלו
שלו ואמאי הא לא ידע דנפל מיניה התם
נמי י' אגב דחשיבי משמושי ממשמש בהו
ובדרבי יצחק ת"ש י' המוצא מעות בבתי
כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים
מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים
מתיאשין מהן והא לא ידע דנפל מיניה אמר
רבי יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל
שעה ת"ש י' מאימתי כל אדם מותרים
בלקט משילכו בה הנמושות ואמרינן מאי
נמושות וא"ר יוחנן סבי דאולי אתיגרא^(ט)
ריש לקיש אמר לקוטי בתר לקוטי ואמאי
נהי דעניי דהכא מיאש איכא עניי
בדוכתא אחרייתא דלא מיאש אמרי כיון
דאיכא עניי הכא הנך *מעיקרא איאוש
מיאש ואמרי עניי דהתם מלקטי ליה ת"ש
ע"ה קציעות^(י) בדרך ואפילו בצד שדה קציעות
וכן תאנה הנוטה לדרך ומצא תאנים
תחתיה מותרות משום גזל ופטורות מן
המעשר ביותים ובהרובים אסור בשלמא
רישא לאביי לא קשיא אגב דחשיבי
ממשמש בהו תאנה נמי מידע ידע דנתרא
אלא סיפא לרבא קשיא דקתני ביותים
ובהרובים אסור אמר רבי אבהו שאני זית
הואיל וחזותו מוכיה עליו^(יא) ואע"ג דנתרין
זיתי מידע ידע דוכתא^(יב) דאיניש איניש
הוא אי הכי אפילו רישא נמי אמר רב
פפא תאנה עם שנמל מזה ונתן לזה וכן
שמע^(יג) הגנב שנמל מזה ונתן לזה וכן

דלכי נפל מיניה לא מיאש
הוא ומתמלה לא היה עומד
ליאש: ת"ש המוצא מוצא
דמעות מפירות אמאי פריך
לא אמר למלתא אמנתי וי"ל

הנהרות הב"ר

(א) גבי מנמלא לבסוף
לא: (ב) שם ממנמלא
דבי דרי עסקין:
(ג) תוס' ד"ה ע"ש וס'
הש"ס מתיין ס. כ"ג
ע"ל דף ע"ב:

הנהרות הגר"א

[א] גבי אבד דיקריה
ל"ב גירסא ה"ל ע"ל
לדשיי כיון למדי דמיכל
נינה וכן מפורט
ומחית וכן לשונות אגל
גזי ואליי כמס משוס
דיקרי ואל פקח ג'
מכרימות משוס דהס'
דך הייה עוממלא
אחמיה לכו ועי' וס'
(ע"ל) ד"ה אלו ס'
(ועמ"ש רע"ב פ"א ס'
דס"ג ע"ד):

גליון הש"ס

גבי מעיקרא איאוש
קשה ל' ה' אג לעניי
קטניי ע"ד גס חלק
ומקרי יאוש שלח מדעת
לקלקל דף כ' ע"י ע"י
במות' כ"ב דף קמ"ג ע"ג
ד"ה אל ועדין כ"ג:

ליקוטי רש"י

[נרפס בעמוד הבא]

הגהות וצינונים

א' בראש, בפסקי רי"ד
ובכתי' נוסף כיון:
ב' כתי' מהשתא דרי
יאוש וביה ברש"י
רי"ף הראשון: [א] יתתם
נמי ליהוה אביה וביה
ישר (דק"ט), והקלן ליהוה
ב"ג מכת"ב ב' פעמים
תיבת נמו: [ז] גירסת
רש"י אתיגרא, וכן הוא
בערוך ע"ד נפש (גליון):
ח' בריה, בריב"א,
בישטקין ובכתי' נוסף
מצא (וכי' לפניו
במעשרות): [ו] ס"א
(גליון):
ז' ב"ס"א מכת"ב נוסף
קציעות: [ח] ס"א כמאן ע"ד
איניש הוא י' תא
בהרבה כתי', ועי' תוס':
ט' ס"א דרתא אביה, וכן
בכתי' נוסף דהמוצא
(וכי' ברש"י על הרי"ף
ובמנ"ח): [ז] נגדי
גדודי: [ח] ג' גזיל
בבאה"ס: [ט] גזיל
כדי' (לשון רבי):
ק' גירסת מהרש"ל ואל
ימישין (תהלים ס"ט)
(גליון): [כ] כתי'
שקובצין (ור' דברשי
הג' בנ"י וברש"י
קציעות, ומהרש"ל
היה קציעות, דלא
מכרפס בערות בפרוסים
האחרונים של החמת
שלמה, ועי' בש"ש
בשם הראב"ד ובפרש"י
המשניות במעשרות):

רבינו הנמלא

ופטורות

מעשר, כנס' פאה
(פ"ט מ"ו) מוכה דוקא
ע"ד:
בהפקיר קודם גמר מלכא פטור
מן המעשר אבל אם הפקיר לאחר
גמר מלכא שנתמיד כבר נמעשר
אין צד כלום וה"ו מיירי קודם גמר
מלכא שלא נתיבשו עדין כדמוכח
בגיה פקח המנא (דף ע"ד): דתלמי
העומדין לשוטן בשהו ולעשות מהן
קציעות לא נגמר מלכתן למעשר
עד שתיבשו ואפילו זכה צדן המנא
קודם שתיבשו פטורות מן המעשר
כדלמרינן צ"ק (דף ע"ה). המפקיר
כמו והסכים בפקד ונכרו פטור
מן המעשר וגבי צדק אינו כן שאל
הקדים קודם גמר מלכא ונפדה
קודם גמר מלכא תיבז נמעשר
כדמוכח קמ' בפרק האומר (ס"ג):
תאנה נמי מידע ידע דנתרא,
פירוש שדמ' לאבי

השתא מילאס אקראי צלמלא
הוא ומתמלה לא היה עומד
ליאש: ת"ש המוצא מוצא
דמעות מפירות אמאי פריך
לא אמר למלתא אמנתי וי"ל

רבינו הנמלא

מעשר, כנס' פאה
(פ"ט מ"ו) מוכה דוקא
ע"ד:
בהפקיר קודם גמר מלכא פטור
מן המעשר אבל אם הפקיר לאחר
גמר מלכא שנתמיד כבר נמעשר
אין צד כלום וה"ו מיירי קודם גמר
מלכא שלא נתיבשו עדין כדמוכח
בגיה פקח המנא (דף ע"ד): דתלמי
העומדין לשוטן בשהו ולעשות מהן
קציעות לא נגמר מלכתן למעשר
עד שתיבשו ואפילו זכה צדן המנא
קודם שתיבשו פטורות מן המעשר
כדלמרינן צ"ק (דף ע"ה). המפקיר
כמו והסכים בפקד ונכרו פטור
מן המעשר וגבי צדק אינו כן שאל
הקדים קודם גמר מלכא ונפדה
קודם גמר מלכא תיבז נמעשר
כדמוכח קמ' בפרק האומר (ס"ג):
תאנה נמי מידע ידע דנתרא,
פירוש שדמ' לאבי

גזלן שנמל מזה ונתן לזה וכן

דמה מתקן

מה שהקטנו לומר
לפי מה שחזק היות יאוש העולים
השמואל לא יקחם לתלות בעובדי
דרכים אבל תאנה עם נפילתה
נמאסת פירות מתלכלכת וממאסת
בעיני ומפקירה אבל כיוצא בזה
גרסינן והואיל וחזותו מוכיה עליו
ואע"ג דנתתה^(יא) מידע ידע דוכתא
דאיניש איניש פירוש שגל מן
ליתים שעומדין צאלין ולפיכך אף
כשדעו העולים שגל לא ימאשו

ואין דומין לאותן שצאלין לא ימאשו

ואין דומין לאותן שצאלין לא ימאשו
שדעו העולים שגל לא ימאשו
שדעו העולים שגל לא ימאשו
שדעו העולים שגל לא ימאשו

מה

מה
מה
מה
מה

הורפס מאתר אוצר התכמה

הורפס מאתר אוצר התכמה
הורפס מאתר אוצר התכמה
הורפס מאתר אוצר התכמה

[א] ח"י וליכא לימיר מעיקרא ידע ויאוש ואע"ג: [ב] [חפשוני בפי' האומר דיקושין ובפרק האומר דבישין וכל
מאנו, אך בפי' ר' ישמעאל לזנותו ס' ע"ב משמע, כן, ואולי צ"ל בפי' דהנומיר בעינין הוינו פ' ר' ישמעאל הנ"ל לכל
הפרק מיירי בדין עומר, כמו שגיליס הפוסקים לזנות פרק אחרון בשם פרק הרבתי, ולא כמאורו צ"ע על חותמי
שהורכבו לדיקון מן הגמי' והאל משה שלימה הוא פ"ד ממש' אהא מ"ח, ואפשר לומר שהתחופות רצו לאתערובי
רבותא טפי שאפי' היה תחלת גידולו ביד הקדש אפי' יחייב אם פדאו קודם מירוח, והא לא שיעתן מלמתי דכפי מירי
שגל ביד הדיין תאמי' הקדשי, אבל מפר' ר"י הג"ל משמע דאפי' גרל ביד הקדש נמי יחייב אם פדאו קודם מירוח,
וילוקה ו' בין בגרל ביד הדיין או ביד הקדש כפי' זה: אע"ג גבי מירוח הנכרי ודוק, העתק מלפני גרסאותי (גליון):

[ב] דברשי' דבזה בתרין, ועי' פני' שמכריח ביהודי מדלא כתבו תוס' דבזה "מתורק": [ק] כתי' דנתרין: [ז] גזיל
ג"ל ע"י מהרש"א וחס' הראשון: [ח] ס"א כמאן ע"ד ד"ה "מעיקר רבא לאביי" איתא לפנינו לקמן דף כ' ע"ב:

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

י"א מ"י פ"א מהלכות
טומאה אולתן ה"ל ב'
ומי"ד הלכה ה'
ב' מ"י פ"א מהלכות
גולה ואפדה הלכה י'
סגמ עשין עד טו"ש"ע ח"מ
כ"י סעף ז'
כ"א ז' ד"מ ע"פ"ו מ"ג
גולה ואפדה הלכה י'
סגמ ש"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י
ד"מ סעף ז'
כ"ב ה"מ ע"ה ש"ה ס"מ
ש"ט טו"ש"ע ח"מ ס"י
כ"ג ו"מ ס"ט
כ"ד ז' ה"מ ע"ה ש"ה ס"מ
ו"מ ע"ה ה"ה ס"מ
טו"ש"ע ש"ט ט"ו ו"מ
כ"ט סעף ז'

(א) קדושין נ"ג: (ב) קמ"ג
(ג) קדושין נ"ג: (ד) קמ"ג
(ה) קמ"ג: (ו) קמ"ג: (ז) קמ"ג
(ח) קמ"ג: (ט) קמ"ג: (י) קמ"ג
כ"א ע"ב.

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רצה
מחזיק וכו' שיש בו סימן:
(ב) תוס' ד"ה אסורה
וכי' דלא ידע דמיאש ב'ן:

הנהגות הגר"א

[א] גמ' דאיכא כו'.
כ"ג ממחמת ממיקומם.
רמב"ם מ"ש"כ שאר
פירוט. מ"מ: [ב] תוס'
ד"ה כרכתא כו'. נ"ב
אלא הרמב"ם סתם לא
ע"ה קדושין כו' ש"ה
גילה דעתו שלא ממל:

גליון הש"ס

גמ' בי"ע"ה ק"ג"ם. ע"ן
שמן דף קנה ע"ה מוס'
ד"ה ואלאכח"ה ש"ה יתמו
ד"ה בני מחילה. ע"ן
ד"ה דף קנה ע"ה מוס'
ד"ה וחס' תרומ' ד"ה א'
ד"ה א"ב"א ב"ו א"ך קשה.
ע"ן הסנהג' רש"י ח"ד
סימן ר"ע:

תורה אור השלם

(א) [ב] תעשה לחברו
[ג] תעשה לרעהו
[ד] תעשה לכל אבדת
אחיד אשר תאבד
מקצו ומצאתה לא
תובל להתעלות:
(דברים כ"ב, ג')

ליקוטי רש"י

התם כדבר פסא וכו'.
לדמחמא קרייה מנשה
לכמי' כי יתן והייתו
בדים וזע"ה למחמה
עלמא הוא דלפילו נפלו
ממלא ומחא ליה הו'
הכסר ומקרי בו יתן
[קדושין ט"ו]. כ"א.
ק"ש (ט"ו ט"ז).

איסורא

דומיא דהתירא. מה שממיר אסורה ממנו ומכל אדם
ע"כ לא אילטריך קרא צידע ומחישא דהא אפילו
במגוין אלל כל אדם מותרת צידע אלל לא אילטריך אלל כי לא ידע
ואע"ג דלכי ידע לא^ב מחישא אפי' אסורה מכל אדם ה"י אסורה דהיינו
מנזיה אלל כל אדם דאסור כה"ג
ללא (ג) דיעין דמיאש ב'ן יש צו סימן
דמיאש קודם דלמחא לידה דשריה
רמננה: **מאחר** דאיתיה רבא
בו' בשלמא לרצה אע"ג דלוחס
סתתח האילן או בסמוך לאילן אסיירי
דחוזמו מוכיח עליו^ג אלל ממיר שהרוח
מוליך ברמוק דלא שייך חוזמו מוכיח
עליו אע"פ שעלמס סטרין שיפלו
סתתח האילן מ"מ אס הו' יודעין שהרוח
מוליך מרחוק^ד הו' מחישא אלל
לאפי' הא הו' יודעין שפלו סתתח האילן
ולא יקחוס עוברי דרכים משום
דחוזמו מוכיח עליו ומשני דלפילו
אומן סתתח האילן שבו אפילו לאפי'
בסתתח^ה דשכיחי שקלים ורמשים
דמיאש ו"ל דעבדי דנתמי כמו
תלמיס^ו דל"ה הו' אסורים לאפי' דהו'
יאוש שלא מדעת דלמי סובר שיפלו
כיון דלא עבדי דנתמי כמו זמיס
ותרומיס דאסור כיון דלא עבדי
דנתמי: **דלאו** בני מחילה ניהו
מאי. בשלמא לרצה כיון דלכי גדלי
מיאש השתח נמי מיקרי יאוש:
תיובתא דרבא. רצה דע ספיר
הך צרייתא דלמיאש

רבינו הנגלה

פ"י סימן העשיר לידרס.
כגון קשיות כריכות
ובניצא כהן שאם ידורס
יתרו הקשרים ובטל
הסימן קרתי סימן העשיר
לידרס רבה אמר לא הו'
סימן דמיאש כיון דבר שאין
בו סימן ורבה אמר הו'
סימן. ואקשי' עליה
דרבא ממתי' דקמי'
כריכות ברשות הרבים
הו' אלו שלו ברשות
היחיד נטל ומכרו מא
לא דאית בהו' סימן
העשיר לידרס וברשות
הרבים דשכיחי רוביס
דדורס עליה ובטל מיאש
ליפוך הו' אלו שלו אבל
ברשות היחיד דלא
מידורס חייב להכריז
אלמא סימן העשיר לידרס
לא הו' סימן דדחי רבא
לא מתני' בדליכא בהו'
סימן כלל. וברשות היחיד
אמאי מכרו מכרו מקום
שחוקים הוא הסימן
ורבה אמר מקום לא הו'
סימן. פ"י מנישתפ"י.
מתגלגלין ברגלי בני אדם.
פ"י כיון דקריה לא
מנישתפ"י. כיון שהו'
כבדים אינן מתגלגלין
ברגלי בני אדם.

ששטפה נהר שהיא מותרת

דכתיב (א) וכן
תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו וכן
תעשה לכל אבדת אחיד אשר תאבד ממנו
ומצאתה מי שאבודה היינו ומצויה אצל כל
אדם יצאתה זו שאבודה ממנו ואינה מצויה
אצל כל^ב אדם ואיסורא דומיא דהיתירא
מה היתירא בין דאית בה סימן ובין דלית
בה סימן שרא אף איסורא בין דאית בה
סימן ובין דלית בה סימן אסורה תיובתא
דרבא תיובתא^ג והלכתא כוותיה דאבי
ביע"ל קנ"ג א"ל רב אחא בריה דרבא לרב
אשי וכי מאחר דאיתותב רבא הני תמרי
דויקא היכי אכלינן להו' אמר ליה ז' כיון
[א] דאיכא שקצים ורמשים דקא אכלי להו'
מעיקרא יאוש' מיאש מנייהו^ד יתמי דלאו
בני מחילה ניהו מאי אמר ליה באגא
בארעא דיתמי לא מחוקינן מוחזק ועומד
מאי כרכתא מאי אמר ליה 'אסורין: כריכות
ברה"ר הרי אלו שלו: אמר רבה ואפילו
ברבר שיש בו^ה סימן אלמא קסבר רבה סימן
העשיר לידרס לא הו' סימן רבא אמר ה"א
שנו אלא ברבר שאין בו סימן אבל ברבר
שיש בו סימן חייב להכריז אלמא קסבר
רבא סימן העשיר לידרס הו' סימן ואיכא
דמתני' דהא שמעתא באנפי נפשה סימן
העשיר לידרס רבה אמר לא הו' סימן ורבא
אמר ה' הו' סימן תנן כריכות ברה"ר הרי אלו
שלו ברה"ר נוטל ומכריז^ו ה"ד אי דלית
בהו' סימן ברה"י מאי מכריז אלא לאו
דאית בהו' סימן וקתני ברה"ר הרי אלו
שלו אלמא סימן העשיר לידרס לא הו'
סימן תיובתא דרבא אמר לך רבא לעולם
דלית בהו' סימן ודקא אמרת ברה"י מאי
מכריז מכריז מקום ורבה אמר מקום לא
הו' סימן דאיתמר מקום רבה אמר לא הו'
סימן ורבא אמר 'הו' סימן ת"ש כריכות
ברה"ר הרי אלו שלו ברה"י נוטל ומכריז
ה' והאלומות בין ברה"ר ובין ברה"י נוטל ומכריז
רבה היכי מתרין לה ורבא היכי מתרין לה
רבה מתרין לטעמיה בסיומן ורבא מתרין
לטעמיה במקום רבה מתרין לטעמיה בסיומן
כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו משום

כרכתא מאי

אס' יש גדר
סביב האילן מי שרו'
אומס שהרוח מוליך אומן תוך לגדר
דךך עליו הלא העלמס סטרין
שכולן יפלו סתתח האילן ושס יסתמרו
משקלים ורמשים:

אי דייכא סימן מאי מכריז

למה נריך להכריז המוצא מאחר
שהאבד אין בו^א סימן ליתן ומשני
דזה מכריז שאומן שאבד יתן סימן
מקום וכן לקמן (דף כ"ג) דקאמר
כדי שילך שלשה ויחזור שלשה ויכריז
יוס אחד היינו נמי שהמוצא מכריז
ההואד יתן סימן^ב אך קשה דכפרק
אלו עוברין (דף מ"ג) ושס ד"ה (ש)
אמרין ע"ה אין מכריזין על אבדתו
והיאך אנו יודעין זה אס הוא של
ע"ה וש לומר דמיירי צמואל צמקוס
דשכיח^ג ע"ה ורש"י שפירש דהמוצא
מכריז מקום שיאמר מאלתי חפץ
צמקוס פלוני והוא יאמר חפץ פלוני
ויקחנה ק"ק דהא חפץ צמקוס (דף
מ"ג) אמר אבדה ולא אמר סימנין
לא אמר כלום אלמא צמא שמכוין
החפץ אינו סימן וי"ל דהתם נמי לאו
משום שהוא חשוד דל"ל כי היכי דלמ'
חפץ אלל משום דל"ל כי היכי דלמ'
אבדת חפץ ה"ג אימר אסר הפסיד אלל הכא מהדרין דאין רגילות
ששני צני אסר אבדו חפץ זה כזה וצמקוס אחד ולפרש"י הוה מכריז
מקום ורבה אמר ממש דומיא דמכריז מנין דשליה פרק קמנא
(דף כ"ג): (א) אבדו מקום ה' הו' סימן. ולפי דכריכא ליה לרצה
מקום לא הו' סימן הו' חפץ לומר דסי' העשיר לידרס לא הו' סימן:

אין בני יותן. ולא אמרינן כיון דהשתח נחמא מהני הו' דעתא
למעיקרא ומיהו הכסר וקשיא לרצה: כתיב כי יתן. ולא כתיב כי
יותן: ד'ענת. שידע צממיה והוכשר צממיה ועודיה הטל עליהן
עדיו הן צממיהו: ממונו. קרא

היינו: ואיסורא דומיא דהתירא.
כיון דמחזיק קרא ילפינן מנזיה אלל
כל אדם שיחזיר ושאניה מנזיה
זכה זה איתקושי אמתוס להדדי וז'
לאיסורא וכו' להימירא: מה דהתירא.
שאניה מנזיה לא חילק ב'ן שיש זה
סימן לשאין זה סימן: אף איסורא.
דמנזיה אלל כל אדם לא חילק ב'ן אין
סימן דכי ידע מיאש ליש סימן דלכי
ידע לא מיאש וכי היכי ליש סימן
אסירא כי אין סימן נמי אסירא היכא
דאיכא למימר לא ידע דפלה קודם
שבחא ליה זה: יע"ה קנ"ג. סימני
הלטות יד יאוש שלא מדעת דהכא
עד וזמנא למפירי הו' נפסל צממיהו (דף
ק"ג טו). לחי העומד מאליו צמירוצין
(דף טו). קדושין שלא נמסרו לביאה
קדושין (דף ט"ז) גלוי דעתא צממיהו
צמירוצין (דף ט"ז). מומר אוכל נפילות
להכעיס פסול לעינן עדות צממיהו (דף
ק"ג טו): הני תמרי דויקא. שהרוח
משיך: היכי אכלינן ד'הו. הא לא
מיאש והא דנקט למציעי צממיהו
מאחר דאיתותב רבא קשיא לי דכלל
איתותב רבא איכא למציעי דהא
מודה רבא בכל דבר שחוזמו מוכיח
עליו תוך מן התלמא מפני שצממיהו
עס נפילתה ונראה צממיהו דלא נקט
לה אלל להרבות צממיהו אסור כלומר
מאחר דאיתותב^א אפילו צדכר שאין
צו סימן כ"ש שלא אסורין שיש צמן
סימן: מעיקרא. מקודם נפילתו:
יאוש' מיאש. יודע הוא שהרוח
משיך מהן והשקלים מומונים לאוכלן:
יתמי. קטנים שאין הפקידן הפקר:
באגא בארעא דיתמי ד' מחוקינן.
אין עליו להחזיק כל הצדקה צמקוס
הקרקע^ג של יתומין ולאסור כל
התמרים משום ספק קרקע של יתומים
אלא הולכין אחר הרוב: מחזוק ועומד
מאי. קרקע עצמה של יתומין מאי:
כרכתא מאי. דקלים הכרוכין ומוסקין
גנדר של אצנים סביב שאין שקלים
ורמשים נכנסין שם: העשיר לידרס.
שהמקום שהוא שם רגיל צממיהו צני
אדם והחפץ נמוך ונות לידרס: ד'א
הו' סימן. שאין צממיהו סומך למח
צו סימן ממיר אמר נחמא נחמא
צממיהו הרגלים: ברה"י. כגון
צממיהו וזוהי שאין רוב צני אדם
דורכין זה וש מיעוט שהולכין זה:
ה"ג אי דלית בהו' סימן ברה"י מאי
מכריז. כלומר כי מכריז זה מאלל
אבדה מאי מכריז שיוכל ליתן האובד
סימן זה: מכריז מקום. ואינו מכריז
שם האבדה אלל שם המקום מי
צממיהו ממנו אבדה צמקוס פלוני
יצא ויאמר מה איבד וזה צל ואומר
אבדתי שם חפץ פלוני: והאלומות.
עומרים גדולים: רבה היכי מתרין

הנהגות הגר"א

[א] גמ' דאיכא כו'.
כ"ג ממחמת ממיקומם.
רמב"ם מ"ש"כ שאר
פירוט. מ"מ: [ב] תוס'
ד"ה כרכתא כו'. נ"ב
אלא הרמב"ם סתם לא
ע"ה קדושין כו' ש"ה
גילה דעתו שלא ממל:

גליון הש"ס

גמ' בי"ע"ה ק"ג"ם. ע"ן
שמן דף קנה ע"ה מוס'
ד"ה ואלאכח"ה ש"ה יתמו
ד"ה בני מחילה. ע"ן
ד"ה דף קנה ע"ה מוס'
ד"ה וחס' תרומ' ד"ה א'
ד"ה א"ב"א ב"ו א"ך קשה.
ע"ן הסנהג' רש"י ח"ד
סימן ר"ע:

תורה אור השלם

(א) [ב] תעשה לחברו
[ג] תעשה לרעהו
[ד] תעשה לכל אבדת
אחיד אשר תאבד
מקצו ומצאתה לא
תובל להתעלות:
(דברים כ"ב, ג')

ליקוטי רש"י

התם כדבר פסא וכו'.
לדמחמא קרייה מנשה
לכמי' כי יתן והייתו
בדים וזע"ה למחמה
עלמא הוא דלפילו נפלו
ממלא ומחא ליה הו'
הכסר ומקרי בו יתן
[קדושין ט"ו]. כ"א.
ק"ש (ט"ו ט"ז).

כי פליגי בדבר שאין בו סימן [וכו'] דלכי ידע לא סגיאל דלא מייאש³⁴. פי' ואפילו לא נתייאש לבסוף כלל, דכיון דלית בה סימן כאבודה ממנו ומכל אדם דמי^{34*}. וכל היכא דאמרינן דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, או בדבר שאין בו סימן לאביי, או בדבר שיש בו סימן לכ"ע, אע"ג דאייאש לבסוף לא מהני. ואפילו למ"ד בעלמא³⁵ דיאוש כדי לא³⁶ קני, שאני הכא שלא נטלה בתורת גזל, וכיון שבשעת נטילה לא זכה הרי ידו כיד הבעלים, וכנפקד שלהם שאין יאוש מועיל בו. והיינו דאמרינן לעיל דכי אתי באיסורא אתא לידיה. ולא באיסורא ממש, שהרי לא נתכוון לגזול, וחייב הוא ליטלה כיון שיש בה סימן. אלא בשעת איסור קאמרינן, כלומר דכי אתא לידיה ברשות בעלים קיימא וכנוטל מידם דמי³⁷. וזה ברור וכן פירש ר"י ז"ל^{37*}.

הא אמר רב עוקבא³⁸ במכנשתא דבי דרי עסקינן. פירוש³⁹ לרווחא דמילתא נקט הכי, דבלאו הכי מצי לאוקמה בדרך נפילה ואפילו טובא ובפירות דיקירי.

ת"ש לשונות⁴⁰ של ארגמן וכו'. ולא⁴¹ איצטריך לאקשוויי מחתיכות של בשר וגזי צמר ואניצי פשתן, דהני כעגולי דבלה נינהו דיקירי, ולהכי פריך מלשונות של ארגמן דלא יקירי. ופרקינן

הדבר למפרע וחל בשעת המציאה או לא. וא"כ זקוקים אנו לרבא ליאוש בסוף, דלא כרבינו. וכ"מ מחי' הידועים בדפוס כחי' רבינו שהק' אמאי לא אמרינן לרבא בדבר שאין בו סימן באיסורא אתא לידי'. משמע שהדבר מועיל מדין יאוש ולא דחשיב כאבודה ממנו ומכל אדם דאין בו חיוב השבה לכתחילה. 35 ב"ק סו, א. 36 מילה זו ט"ס היא. ובשימ"ק ל"ג לה. 37 בר' הרמב"ן ורבינו מבואר דיאוש ברשות לא מועיל. ופי' האחרונים דיאוש הוי סילוק, דמצטער שאבד לו וזה מועיל רק שלא ברשותו משא"כ הפקר דחשיב כהקנאה דמועיל דוקא אם הוי ברשותו, דאם אינו ברשותו כמו שלא יכול להקדיש ולמכור כך אינו יכול להפקיר. 37 עיי' ב"ק סו, א תוד"ה הכא. אמנם שם לא כ' התוס' דיאוש באבידה בתר דאתי לידי' לא מועיל משום דהוי שומר וידו כיד הבעלים. אלא משום דאיכא חיוב השבה באבידה. אולם הדברים מפורשים בחי' הרמב"ן לקמן כו, ב ובמלחמות שם. ועיי' בקצוה"ח סי' רנט סק"א שכ' שד' רבינו הם ד' הרמב"ן ועיי"ש שהאריך בביאורם. וע"ע בנתיבות ובטבעת החושן שם. 38 לפנינו נוסף: בר חמא הכא. ובדק"ס ל"ג הכא. 39 עיי' בחי' הרשב"א לעיל ע"א בד"ה אמר. 40 לפנינו: ולשונות. 41 כ"ה בחי' הרמב"ן והר"ן.

בדרך נפילה ואפי' טובא, דאפי' לאכיי מצי לאוקמא, וכגון דיקירי, דה"ל יאוש מדעת. וי"ל²⁸ דר' יצחק לאו לאוקומי מתני' במכנשתא דבי דרי, אלא דבעי לאשמעינן דינא במכנשתא דבי דרי. בעי רבי ירמיה חצי קב בשתי אמות מהו. פירוש²⁹ בשתי אמות על ארבע דהו"ל פלגא. דאלו שתי אמות על שתי אמות ריבעא הוא. וקבים בשמונה אמות נמי דנקט היינו בשמונה אמות על ארבע, דה"ל כפלא דארבע אמות מרובעות. איתמר יאוש שלא מדעת. פירוש³⁰ שמצאו לאלתר קודם שידעו הבעלים באבדה, ואלו ידעו היו מתיאשים ממנו.

[כא, ב] אביי אמר לא הוי יאוש. פירוש ואם נטלו קודם שידעו בו הבעלים לא זכה בו, וכשיביאו הבעלים עדים חייב ליתן להם ואע"פ שנתייאש לבסוף.

רבא³¹ אמר הוי יאוש בדבר שיש בו סימן כ"ע לא פליגי דלא הוי יאוש [וכו'] בזוטו של ים ובשולותו של נהר כ"ע לא פליגי דהוי יאוש³². פי' 32* ואפי' ידע לאלתר ולא נתייאש כלל, רחמנא אפקרי', כיון דאבודה ממנו ומכל אדם³³. ואע"ג דאמר לא מייאשנא ומרדף אחריה, הרי זה כמרדף אחר ספינתו שטבעה בים.

28 כ"ה בחי' הרמב"ן, הרשב"א והר"ן. 29 כ"ה בחי' הרשב"א וכ"מ מד' התוס' בד"ה חצי בת' הא', שלא כדבריהם בחי' הב' וכ"ד תוס' ר"פ והרא"ש בפסקיו סי' א ובתוספות¹⁰. 30 כ"פ רש"י בד"ה יאוש. 31 לפנינו: ורבא. 32 לפנינו אע"ג דאית ביה סימן רחמנא שרייה. 32* כ"ה בחי' הרמב"ן והר"ן ובנימוק"י. 33 כמבואר לקמן כב, ב. 34 לפנינו: דנפל מיניה מיאש. 34* מבואר בד' רבינו דלרבא דס"ל בדבר שאין בו סימן דיאוש של"מ שמי' יאוש, לא צריך יאוש בפועל לבסוף אלא הוי כאבודה ממנו ומכל אדם וגם ללא יאוש קונה. ודמיא לזוטו של ים דלכ"ע הוי יאוש אפי' עומד וצווח, דהרי אבודה ממנו ומכל אדם. ולפי"ז לרבא אין חיוב השבה כלל בדבר שאין בו סימן ולא נחשב המוצא לשומר שידו כיד הבעלים ואין מועיל בו יאוש כדי רבינו לקמן. ומשו"ה א"ש דלא חשיב לרבא באיסורא אתי לידיה כדדבר שיש בו סימן, כיון דאין חיוב השבה אין הוא שומר. ואפ"ש"ל דבזה נחלקו אביי ורבא. דלרבא אין חיוב השבה ולאביי יש חיוב השבה גם בדבר שאין בו סימן ואין זה כאבודה ממנו ומכל אדם וחשיב כשומר שאין מועיל בו יאוש. אמנם אין כן ד' הראב"ד בשימ"ק שהק' דמחלוקת אביי ורבא תלויה אם יש ברירה או אין ברירה וליפלגו בעלמא. ומשמע דנחלקו בשהיה יאוש בסוף האם הוברר

קול לאלתר אסור. ואע"ג דכסופו מיאש לפי שאין בו סימן, דומיא דקורות עצים ואבנים. ת"ש דיאוש שלא מדעת בדבר שאין בו סימן אסור, וקשיא לרבא. ופרקינן הב"ע ביכולין להציל. ולא דמוקמי רישא ביכולין להציל, דא"כ לא מיאשי בעלים כלל, והיכי קתני הרי הן שלו⁷⁵. אלא הכי פירושא דכי דייקת מרישא הא סתמא שאין לה קול כדקאמרת, דהא טעמא דרישא דקתני הרי הם שלו אינו משום שיש לה קול כדאמרת, כי היכי דתידוק הכי. דודאי [בדבר] שאין בו סימן לא שני לן אליבא דרבא בין יש לה קול לאלתר, בין שאין לה קול אלא לאחר זמן. אלא טעמא דרישא דהרי הן שלו משום דאין יכולין בעלים להציל מסתמא.

ומעתה הכי אית לך למידק, הא סתמא באבדה דעלמא ביכולין להציל לא, בין בשטיפת נהר, בין באבדה דעלמא, כגון אבדה שיש לה סימן, שיכול להציל על ידי סימן. ואקשינן א"ה דקתני סיפא אם היו בעלים מרדפין אחריהם חייב להחזיר, אי ביכולין להציל למה לי מרדפין. וה"פ כיון דאמרת דלית לן למידק חיוב חזרה ואיסורא אלא ביכולין להציל דוקא, א"כ לדידך לא משכחת היתרא בשטיפת נהר באנפי אחרינא. ומעתה סיפא דקתני חייב להחזיר, ביכולין להציל אית לן לאוקמי על כרחין. וא"כ למה לי בעלים מרדפין

הוא כלל. וה"ק בשלמא גזלן הוי דומיא דירדן בהא, משום דהא קא חזי ליה ואיכא יאוש מדעת. אלא גנב הא לא קא חזי ליה, ויאוש שלא מדעת הוא וקשיא לאביי. ולמאי דקס"ד השתא⁶⁶ דגנב ממש קתני, הא מתני' ר' היא דאמר התם בפ' הגזל⁶⁷ דבין סתם גניבה ובין סתם גזילה איכא יאוש בעלים, ודלא כר"ש ורבנן דמר סבר סתם גניבה בלחוד יאוש בעלים, ומר סבר סתם גזילה בלחוד. וכי אוקימנא דגנב היינו ליסטים מזויין, אתיא כרבנן⁶⁸ דאמרי סתם גזילה יאוש בעלים. ויש מקשי⁶⁹ למאי דקס"ד השתא דגנב דוקא, אדפריך לי' מהא דרבי דלית הלכתא כותי', לפרוך מההיא דעורות של גנב⁷⁰ ואחריני טובא. ולא מילתא היא⁷⁰. * דדילמא הנהו כשידעו בו בעלים כבר, ואיכא יאוש מדעת. אבל הכא דקתני שנטל מזה ונתן לזה משמע שנתן לאלתר, דומיא דירדן דקתני בהדה שנטל מזה ונתן לזה לאלתר.

ת"ש⁷¹ שטף נהר קוריו וכו'. גרש"י ז"ל⁷² הרי הן שלו מפני שהבעלים מתיאשים⁷³ מהם. הא סתמא לא, וקשיא לרבא, לשון רש"י ז"ל⁷⁴. וגירסתו סתומה מאד. וה"פ לפי לשונו, דמקשה קס"ד דטעמא דרישא מפני שהבעלים מתיאשים מהם לאלתר, דסתם שטיפת נהר יש לו קול. ומעתה דייקנן הכי הא סתמא דאבדה דעלמא שאין לה

ראובן וכו' לא נתבטלו. מכאן שגם סו"ע מא"י הם. ונכמובן שאין בראי' זו אלא להוכיח שעבה"י כבשוה עו"מ ולא עולי בבלן. ועיי' גם בברכי יוסף או"ח סי' חפט שהביא הרבה פוסקים שעבה"י נכללת בתחום א"י. ולפי"ז קשה מד' הירושלמי הנ"ל וממה שהביאו הראשונים בשמו דהירדן הריהו גבול א"י. ומצאתי שהתשב"ץ בתשובותיו (ח"ג סי' קצח) הק' כן וכ' דבאמת לא איירי כאן בכל ארכו של הירדן אלא רק בחלקים שהינו משמש כגבול בין א"י לחו"ל. וכונתו דרומה מנחל ארנון לפי הת"י השני בתוס' ביבמות שם. וע"ע בשו"ת דבר אברהם ח"א סי' י בהשמטות ומילואים לאותי כיצד הירדן יכול לקדש והלא בעינן לקדושת פה. 65 כל הראשונים הנ"ל כתבו דל"ג ליה. 66 עיי' בתוד"ה מה. 67 ב"ק קיד, א. 68 צ"ל: כר"ש, כדאיתא התם. 69 כ"ה בח' הרמב"ן בשם איכא דקשיא ליה. 70 שם. * 70 כן תי' בחי' הרמב"ן. 71 קטע זה מצוי בכתה"י בסוף הפרק ומתחיל במילים: "בשמעתא דיאוש שלא מדעת לעיל דאמר וכו'" ומשום כך מסתיים במילים: "עיי' במקומו". והצבנוהו במקומו. 72 בד"ה הרי וכו"ה לפנינו בגמ'. 73 כ"ה בכי"מ וברק"ס. ולפנינו וכ"ג רש"י: שנתיאשו הבעלים. 74 בד"ה הא. 75 עיי' בתוס' ר"פ ובחי' הודפס מאתר אוצר החכמה

הב' של ר"ת כתבו הסמ"ג (מ' קסא) ומהר"י קורקוס (הל' שמו"י פ"ד הכ"ח) הקובע שתי' זה הוא הנכון והסכימו לו כל המפרשים. וכ"כ גם הרדב"ז בפ"א מהל' תרומות ה"ב. ועיי' בפרש"י דרכים (דרך הקדש, דרוש ח) שהביא ראי' מד' הרמב"ן עה"ת בפ' מטות (במדבר לא, כג) שארץ סיחון ועוג היא א"י. שהרי הרמב"ן כ' להק' מדוע נצטוו על גיעולי כלים רק במלחמת מדין ולא במלחמת סיחון ועוג שקדמה לה. ותי' דמלחמת סיחון ועוג היתה מלחמת כיבוש א"י ובכה"ג דורשת הגמ' בחולין יז, א ובתים מלאים כל טוב, שאפי' קדלי דחזירי הותרו להם ומשו"ה לא נצטוו על עליהם. משא"כ במלחמת מדין לא כבשו כלל את ארצם ונצטוו רק לנקום בהם. משמע שסיחון ועוג א"י הם. וכך מורה לשון הרמב"ן שם: "סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא". [אמנם עיי' בישועות מלכו פ"א מהל' תרומות ה"ב ויור"ד סי' סז שדחה זאת]. וכ"כ הישועות מלכו (שם) והחזו"א (שביעית סי' ג, כה) להביא ראי' מד' הגמ' בערכין לב, ב דעבה"י הוא א"י. דאי' החם דמשגלו שבט ראובן וגד וחצי שבט המנשה בטלו היובלות, ושמיטין ויובלות הרי אינן נוהגות מה"ת אלא בזמן שכל יושבי' עלי'. ואם סיחון ועוג אינם מא"י הרי מעולם לא נהגו שמיטין ויובלות מה"ת וממילא כשגלו

סבורים דישיגו ויקדמו הם לכל אדם. ואע"פ שאין יכולין להציל, כי דרך הנהר ישלחנו לפעמים בשדה של אחרים, ואולי יזכו בו קודם לכל אדם, או שיביאו עדים שהוא שלהן, כי הרבה בני אדם ראו אותה בשדה שלהן, וכעין חזותן מוכיח עליהן דמי. ופרכינן מרישא שפיר, דדוקא ששמעו לאלתר ועמדו במקומן, דהוה ליה יאוש מדעת. הא סתמא שלא שמעו בדבר לאלתר לא. ואע"ג דלכי שמעו מיאשי, דמכל מקום הו"ל יאוש שלא מדעת ולא שמיה יאוש, וקשיא לרבא. והאי⁸⁹ נהר לאו היינו שלוליתו של נהר, דא"כ כי בעלים מרדפינן אחריה אינו כלום דרחמנא אפקריה. אלא הכא אינה אבודה מכל אדם, דאפשר לאדם שיטרח הרבה שיצילנה מן הנהר הזה, או שהנהר יניחנה אח"כ באחד מן המקומות. משא"כ בשלוליתו של נהר דמיירי שבא שטף גדול פתאום, שמוליך הדבר על הרוב למקום שאין מצילין ומי שמציל ממנו הוא חדוש גדול. ופרקינן הב"ע ביכולין להציל. פי' וכיון שכן הא דקתני אם נתיאשו הבעלים, היינו נתיאשו ממש. הלא"ה אלא ששמעו ושתקו, לא זכה בו המוצאו, דמימר אמרי בעלים כל היכא דבעינא מצילנא ולא מיאש. והשתא⁹⁰ פרכינן שפיר מסיפא. דאלו מרישא ל"ק לן, דהא קתני דדוקא נתיאשו ממש, הא סתמא חייב להכריז. אבל סיפא קשיא, דאי בשיכולין להציל, אימא סיפא אם היו בעלים מרדפינן⁹¹ אחריהן חייב להחזיר, ולמה לי מרדפינן אפילו אין מרדפינן נמי, אלא ששתקו ולא נתיאשו בפ"י. אבל לדידן דס"ד דמיירי בשאין יכולים להציל, דוקא נקט שהיו מרדפינן אחריהן, שאם אינן מרדפינן ודאי מיאשי כיון שאין יכולין להציל. וליכא למימר לדידן כיון שאין יכולין להציל כי מרדפינן מאי הוי, דליהוי כמרדף אחר זוטו של ים ושלוליתו של נהר. דהא פרשינן שאין זה דומה להם כלל. ואוקימנא בשיכולין להציל ע"י הדחק.

משמע. 85 כ"ה בכ"ג ובכ"ס. ובכ"ל ובשימ"ק: שאין. 86 תוד"ה שטף. 87 כ"ה בדק"ס. 88 כ"ה בתוד"ה שטף בסתמא וכ"ג ר"ח וב"ה בתוס' ר"פ ובחי' הרמב"ן, הרשב"א והר"ן. 89 עיי' בתוס' ר"פ ובתוס' הרא"ש ובחי' הרמב"ן, הרשב"א, והר"ן. 90 כ"ה בכ"ג. ובכ"ל ובשימ"ק: והכא. 91 בכ"ג חסר מכאן

אחריהן⁷⁶. ופרקי' ביכולין להציל ע"י הדחק. זו היא שיטת רש"י ז"ל למבין לשונו. ומיהו אינו מתחוויר. דק"ל לשון הב"ע וכן לשון א"ה, דאיהו מפרש להו אדייקותא, ולישנא לא משמע אלא אגופא דרישא. וכן קשה דמפרש הא סתמא באבדה דעלמא, ולא משמע לישנא אלא בסתם נהר גופיה. לכך גירסתו ופירושו אינו נכון. עיין במקומו⁷⁷.

ת"ש נטל⁷⁸ נהר קוריו עציו ואבניו⁷⁹ הרי הם שלו מפני שהבעלים מתיאשים⁸⁰ מהם⁸¹. כך גריס רש"י ז"ל⁸². ופי' שהבעלים מתיאשים מהן מסתמא. וא"ת א"כ היכי דייקנין עלה הא סתמא לא, והא גופה דמתני' בסתמא מיירי. וי"ל דה"ק מפני שהבעלים ודאי יודעים לאלתר ומתיאשים, דסתם שטיפת נהר קול יש לו. הא סתמא באבדה דעלמא שאין לה קול לאלתר, דאפשר דלא ידעי בעלים לאלתר לא משום דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, וקשיא לרבא, דהא סתם עציו ואבניו דבר שאין בו סימן הוא. ופרקי' הב"ע בשיכולין להציל. ופי' וכי דייקת מינה דבעלמא סתמא לא⁸³, תידוק יתה בטעמא דאין לה קול, דטעמא דקתני⁸⁴ הא סתמא במילתא שהבעלים יכולין להציל דכדבר שיש⁸⁵ בו סימן הוא חשוב דלא מיאשי בעלים מינה, ודכ"ע בכי הא יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש. והפי' הזה דחוק מאד. ועוד הקשו בתוספות⁸⁶ מהא דפרכינן א"ה אימא סיפא אם היו בעלים מרדפינן וכו', דמשמע דלמאי דס"ד מעיקרא דמיירי בשאין יכולין להציל רישא נחא, והא ליתא. והנכון כגירסת מקצת ספרים⁸⁷ דגרסי נטל נהר קוריו עציו ואבניו אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו, וכן גורס ר"י ז"ל⁸⁸. והמקשה היה סובר דהא דקתני אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו, לא סוף דבר שנתיאשו ממש. אלא ששמעו בדבר, דכיון דכן מסתמא נתיאשו, כיון שאין בו סימן ועמדו במקומן ולא רדפו. וקתני סיפא שאם היו הבעלים מרדפים אחריהם לאלתר ששמעו הרי אלו חייבין להחזיר. דאע"ג דאין בו סימן, הם

הרמב"ן, הרשב"א והר"ן. 76 כ"ה בשימ"ק. ובכל כתה"י ליתא. 77 בדיבור הבא. 78 לפנינו: שטף. 79 כ"ה בכ"מ ובדק"ס. ולפנינו נוסף: ונתנו בתוך שדה חבירו. 80 כ"ה בכ"מ ובדק"ס. ולפנינו וכ"ג רש"י: שנתיאשו הבעלים. 81 לפנינו ליתא. 82 בד"ה הרי. 83 במהד' לונדון הוסיף המו"ל: לא. 84 במהד' לונדון הוסיף המו"ל: מפני שהבעלים מתיאשים מהם

בבא מציעא כב

נתיבות

סימן רסב

המשפט

קצו

משפט האורים - ביאורים

התוס' (בבא מציעא כ"ו ע"א ד"ה דשמך) דכל שאין הוה להימנע לא קני ליה חזירו ומתרתים ההוא דמנעל זכותל מטעם יאוש שלא מדעת, עיין ברא"ש (שם פרק ז' סימן ט') ובשאר פוסקים שם, אם כן הרי קניא ליה חזירו קודם יאוש והוי יאוש שלא מדעת.

ונראה דכונתו דהא שכתבו התוס' (בבא מציעא כ"ו ע"ב ד"ה שפלו) בזה דאמר שותפין נינהו דמיירי כשציקשו יחד עיין שם, הטעם הוא לכיון שציקשו יחד תולה הדבר שזולתי השותף מלאו כשציקש, וכיון שאינו חושד להשותף שרואה לגנוב רק שלקחו לעצמו, משום הכי לא מיאש נפשיה, אבל

לבו נראה, בדדוקא כשנא לזכות מחמת חצר, כגון שמנעו אחר וטען בעל החצר שהוא זכה בו מקודם על ידי חזירו, וכיון דנא לקנות מחמת חזירו ולומר שחזירו הוא כידו, ואם כן הרי נא לחזירו שהוא כידו קודם יאוש, ללא קנה. אבל כשאומר לא ניחא לי צקנין וצטליחות החצר ורצוני לקנות בהגזנה דוקא, ודאי דאין חזירו קונה לו, ללא עדיף

ד ראה אבידה שנפלה משנים או משלשה, צריך להחזיר אפילו אין בו סימן, שאם ראה ממי מהם נפל יחזירנו לו, ואם לא ראה ממי מהם נפל, אם יש בו סימן יכריז ביניהם, ואם אין בו סימן יהא בידו עד שיבא אליהו. (דדוקא (ב) שטוה שמי פרוטות, כמו שנתבאר סעיף ז' (טוה).

ה מצא דבר (ג) שנתייאשו הבעלים ממנו, כגון שאמרו ווי לחסרון בים, אפילו יש בו סימן

כשלא ציקשו, אינו תולה כלל בהשותף שמנע וממילא מיאש נפשו בדבר שאין בו סימן. ולפי זה לא ציי דצירא ליה יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, וכיון דשותפין נינהו ונאצד מאחד מהן, אף שממשמש זה בכיסו, מכל מקום שני שותפין האחרים לא ידעו כלל מהאצדה והוי יאוש שלא מדעת, ואף שהאצד על כרחך ידע, אין לומר דיזכה המנעל בחלק שלישי, דזה אינו, דיש לחוש שמא האצד מחל חלקו לאחרים שלא ידעו.

מזיכה על ידי אחר וזכה כששמע דאינו זוכה כמבואר בבבא בתרא דף קל"ו (ע"ב, וקל"ח ע"א), והכי נמי בחצר לא נעשה חזירו כשלומו וידו כשאינו רואה לזכות על ידו, והוי כאילו לא קני לו חזירו כלל, וממילא זוכה בהגזנה כשמגזיה אחר יאוש.

(ב) ששוה שני פרוטות. (א) עיין ש"ך ס"ק ד'. והוא תמוה מאד, דמה צקן דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, מכל מקום כיון שלא ראו אותן מצקשים ממילא אינו חושד כלל לחזירו.

ולפי זה צידוע שהוא של אחד מהן שכתב הסמ"ע בס"ק ו' דאין צריך להחזיר, מיירי שציקשו יחד, דכלאו הכי אין תולה בהן שמנעו וסובר אולי מנעו אחר ויכריז כיון שיש בו סימן.

(ג) דבר שנתייאשו הבעלים. והנה הא דיאוש קונה, נראה דכלא יאוש על ידי יאוש מרשות צעלים עד דחמי ליד זוכה. דהנה

יאיר נתיב

(ב) עיין ש"ך ס"ק ד' וכו'. גמ' ז"מ (כ"ו ע"ב): "אמר רב נחמן ראה קלע שנפל משנים חייב להחזיר. מאי טעמא ההוא דנפל מיניה לא מיאש. מימר אמר מכדי איניש אחרניא לא הוה בהדאי אלא האי, נקיטנא ליה ואמינא ליה אנת הוא דשקלמיה (ולא נחייאש מיד כשממשש ולא מנא, ונמנע שנא ליד זה לפני יאוש, והלכה כצ"י. רש"י), בשלשה אינו חייב להחזיר, מאי טעמא ההוא דנפל מיניה ודאי מיאש וכו'. אמר רבא האי דאמרת בשלשה אינו חייב להחזיר לא אמרן אלא דלית ציה שוה פרוטה לכל חד וחד, אבל איח ציה שוה פרוטה לכל חד וחד חייב להחזיר. מאי טעמא אימור שותפי נינהו, ולא מיאשו. איכא דאמר, אמר רבא אף על גב דלית ציה אלא שוה שמי פרוטות חייב להחזיר. מאי טעמא אימור שותפי נינהו, וחד מנייהו אחולי אחליה למנתייה גבי חצריה", ע"כ.

וה"ל התוס': "שנפל משנים חייב להחזיר. אפילו אין בו סימן, דאינו מחייב לעולם, ומיירי ששניהם צקשו יחד קודם שנא זה ומנעו, ולכן סבור ודאי שחזירו לקחה כשציקשה עמו ואינו מחייב לעולם שמחשב יחזירנה לי כשאציישנו צרצס ואוכיח לו שמנעו, ולכן נמי אמרינן בסמוך אימור שותפי נינהו כיון שראינוס מתפשיין יחד, ומה שפרש"י מטעם יאוש שלא מדעת אין נראה, דהא רבא סבר דהוי יאוש", ע"כ.

וה"ל הש"ך: "דדוקא שטוה שמי פרוטות וכו'. ושראה אוחס מצקשים, אבל אם אין בו ז' פרוטות או שראה שלא צקשו אחריה ונטלה אחר ששהא אחר שיוכל לממשש בכיסו הרי זה שלו וכו'. ונראה דרש"י לא כתב שם כן אלא לרב נחמן דלא ס"ל אימר שותפי נינהו, וכן התוס' לא כתבו שם דבעינן ראה מצקשים אלא לרבא דס"ל יאוש שלא מדעת הוי יאוש, אבל לדין דקיימא

יפלט נתיב

לידיה. ומשמע דאף דהרא"ש נמי מודה דאינו קונה כשאין סופו לימצא (וכ"כ הש"ך בסימן רס"ב), מ"מ שייך לומר בזה באיסורא אתי לידיה. אכן אפש"ל כוונת הרא"ש, דאפי" אי נימא דהוי סופו לימצא, מ"מ שייך בזה באיסורא אתי לידיה, אבל אה"נ דעל הצד דאין סופו לימצא אין זה בגדר באיסורא אתי לידיה. ועיין.]

לעיל סימן רנ"ט, ובחצר לא שייך לומר שנתחייב בהשבה, וגם לא שייך לומר שנעשה שומר לבעלים, דהא לא ידע כלל מזה שיש לו חפץ בחצירו, וע"כ צ"ל הא דאינו יכול לקנות האבידה שנכנסה לחצירו קודם יאוש, היינו משום דלא עדיפא חצירו מידו, וכיון דבידו אינו יכול לזכות באופן זה ה"נ אינו יכול לזכות בחצירו כשנכנסה האבידה לחצירו קודם יאוש, וא"כ היינו דדוקא ע"י קנין חצר אינו יכול לזכות, אבל ע"י הגבהה יכול שפיר לקנות (כ"כ באמרי משה סימן ל"ו, ובחזון איש ב"ק סימן י"ח. יעו"ש. וע"ע באופן אחר באבן האול פט"ז מגוילה ואבידה).

אי החפץ יוצא תיכף מרשות המתיאש

ג. דלא יצא ע"י יאוש מרשות הבעלים עד דאתי ליד זוכה. כ"כ רבינו בסימן ק"ה (סק"ב), ובפתיחה לסימן ר' (עיי"ש מה שהערנו), ובסימן רמ"ג (סק"י), ובסימן רע"ה (סק"א). וכן כתב בספרו מקור חיים סימן תמ"ח (סק"ט) לבאר ענין איסור חמץ דהוי ברשותו אפי" שנתיאש הימנו, דיאוש אינו מוציא מרשות בעלים. וכן הסכים הקצוה"ח בסימן ת"ו (סק"ב) והביא ראיה לזה, יעו"ש, וכ"כ התרומת הכרי כאן.

והנה האחרונים האריכו לרין בענין זה, עיי' באר יצחק (יר"ד סימן כ"ג), חזון איש (ב"ק סימן י"ח), חידושי הגרש"ק (ב"ק סימן ל"ח), שערי

בבא מציעא כב

קצח

נתיבות

סימן רסב

המשפט

משפט האורים - ביאורים

ח"מ סימן רע"ג סעיף ד', מכל מקום ציאוש נראה ללא מהני עד דלתי לרשות זוכה, יואם נתיאש מהאצידה וכלה היאוש קודם דלתי ליד הזוכה, אין לריך לחזור ולזכות בו, רק יכיון שראהו תיכף זכה בו ואין שום אדם יכול לזכות בו שוב. והוא ראיית התוס', דאי לא תימא הכי רק דיאוש הוא כהפקר גמור ואפילו לא אחי ליד הזוכה יא מרשות בעלים, אם כן אפילו צבילה, נהי דהגזלן לא קנה מטעם דצאיסורא אחי לידה, מכל מקום הא של הנגזל גם כן לא הוא דהא יאוש הוא כהפקר לכל אדם, והיאך יכול לחבצו גוף החפץ כיון שאינו שלו שהוא הפקר, רק דמיס יכול לחבצו, ומיחיזי תיחי יהיה עדיף אחי לידה צאיסורא מלא אחי ליד זוכה כלל, ומדבעינן אחי ליד זוכה צהיתרא, ודאי דאי לא אחי ליד זוכה כלל לא הוא הפקר. ומקרא גופיה מוכח כן, דבשלמא צהפקר (א) דלתי מקרא דתשמטנה ונטשתה (שמות כ"ג י"א) דנלמד משמיטה (יירושלמי פאה פרק ו' הלכה א'), הוא הפקר אפילו לא אחי ליד זוכה, אבל יאוש (ז) כחצו התוס' צבצא קמא ס"ו (ע"א) צד"ה מולא צצידה, דנפקא לן מהא דמה שמלה (דברים כ"ג ג') מיוחדת שיש לה סימנים שאין הצעלים מתיאשין, (ו"ל) ושם צקרא כתיב ומלאתה, (ט) וצבצא מניעא דף ב' (ע"א) אמרינן

התוס' צבצא קמא דף קט"ו (ע"א) אהא דלמר צ"ס צעוצדא דרצ ספרא דלוינהו אריא וצכל לילא שדר ליה חמרא, דמטא זימניה דרצ ספרא שדר ליה חמרא ולא אכליה, קדם רצ ספרא וזכה ציה, אמר ליה רצ אחא מדפתי לרצינא למה ליה למיחי ציה, נהי דכי אפקריה, אדעתא דלריא אפקריה אדעמיה דכולי עלמא לא אפקריה. והקשו התוס' צד"ה אדעתא דלריא, דהא אמר צבצא מניעא (כ"ד ע"א) המליל מן הארי ומן הדוב הרי הוא שלו מפני שהצעלים מתיאשים מהם. ולישצ זה נראה, דהתוס' צבצא קמא דף ס"ו (ע"א) צד"ה כיון דצאיסורא, כחצו זיה לשונם, מכלאן משמע שיאוש אינו כהפקר גמור, דאם כן אפילו צתר דלתי לידה צאיסורא יכול לקנות מן ההפקר. ולכאורה אינו מוכן, דצאיזה ענין חלוק יאוש מהפקר, הא כמו שהפקר כל המחזיק בו זכה בו, כמו כן ציאוש. לכן נראה לפי ענ"ד דצוה חילוק צין יאוש להפקר, דצהפקר פליגי ר' יוסי ורצנן צנדרים דף מ"ג (ע"א), דר' יוסי סבר דהפקר כמתנה מה מתנה עד דלתי לרשות זוכה אף הפקר עד דלתי לרשות זוכה, והנה אף דקיימא לן צהפקר דהוי הפקר אף על גב דלא אחי לרשות זוכה, ואפילו הוא צעלמו לריך לחזור ולזכות בו (ראה יו"ד סימן רכ"א סעיף ט')

יאר נתיב

אומר ר"י, דנפקא לן דיאוש קונה צצידה מהא דלמר צאלו מתיאות (צ"מ דף כו). מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנים ויש לה תובעים, פירוש ע"י שיש לה סימנים יש לה תובעים, שאין הצעלים מתיאשין כיון שיש בהם סימן, ולא כמו שפ"ה שם שיש לה תובעין שאינה של הפקר וכו', ע"כ.
(ה) ובבבא מציעא דף ב' (ע"א) אמרינן ומצאתה דלתי לידה משמע. מקור הדברים הוא צצ"ק קי"ג ע"צ: "מנין לצצידת הכנעני שהיא מותרת, שנאמר (דברים כ"ג) לכל אצדת אחיך, לאחיק אתה מחזיק, ואי אתה מחזיר לכנעני. ואימא הני מילי היכא דלא אחי לידה, דלא מחייב לאדורי צתרה, אבל היכא דלתי לידה אימא ליהדרה. אמר רצינא ומלאתה, דלתי לידה משמע", ע"כ.

לן יאוש שלא מדעת לא הוא יאוש, אע"פ שלא ראה אותם מנקהים ונטלה אחר ששהתה כדי שיכול למשמש צכיסו לא מייאש, דלימור שותפין נינהו ומחל חלקו ולכן לא ציקס מיד", ע"כ.
(ג) דלתי מקרא דתשמטנה ונטשתה (שמות כ"ג י"א) דנלמד משמיטה. יירושלמי (פאה פרק ו' הלכה א'): "צית שמאי אומרים הפקר לעניים הפקר, וצית הלל אומרים אינו הפקר עד שיפקיר אף לעשירים כשמיטה וכו'. אמר רצי שמעון צן לקיש טעמייהו דצית הלל, תשמטנה, ומה מ"ל ונטשתה, יש לך נטישה אחרת כו', מה זו צין לעניים צין לעשירים, אף מה שנאמר צמקום אחר צין לעניים צין לעשירים", ע"כ.
(ד) כתבו התוס' בבבא קמא ס"ו (ע"א) בר"ה מוצא אבירה. ז"ל:

יפלם נתיב

עיינן בתרומת הכרי שהשיג ע"ז, וכתב שאע"פ שכלה סיבת היאוש לא כלה היאוש, וצריך לעשות מעשה קנין חדש. והביא ראייה מההיא דשור הנסקל שהוזמו עדיי דכל הקודם בו זכה. אמנם רבינו לקמן כתב דהתם כיון שאבודה מכל אדם הו"ל הפקר גמור. אולם יעוי"ש בתורה"כ שהוכיח דאינו הפקר אלא יאוש, ואפ"ה כל הקודם בו זכה (וכ"כ הבית הלי ח"א סימן מ"ח דמסתבר שהוא מדין יאוש).
וע"ע בשערי יושר (שער ה' פ"ב) שכתב ג"כ דלא אמרי' כלה היאוש, והביא ראייה, דהא פשיטא שאם ימות בעל האבירה לפני שזכה בו אחר, יכול כ"א לזכות בו, ואע"פ שאין היורשים יודעים כלל מהאבירה, וא"כ כבר כלה היאוש של אביהם, ואצל היורשים הו"ל יאוש שלא מדעת. ועיי"ש שביאר, דאע"פ שענין היאוש הוא התרצות של הבעלים שיוכל כ"א לזכות בו (ראה ביוסף נתיב לסימן רנ"ט), מ"מ עיקר ההיתר הוא מצד התורה, אלא שנצרך לזה גם התרצות הבעלים, אבל אם כבר נתיאש אינו יכול לחזור בו. וצ"ב.
והאחרונים הוכיחו עוד מדברי הגרע"א בכ"מ כ"ז גבי הוקרה והזולה וחזרה והוקרה שהקשה הא כבר היה יאוש בשעה שהיה פחות משו"פ, יעו"ש, ומוכח דלא ס"ל שאם כלה היאוש ממילא הוא של הבעלים.]

יושר (שער ה' פרק י"ב), דברי יחזקאל (סימן מ"ט), קהילות יעקב (ב"ק סימן ל"ז). ועוד. וכמה מהם הביאו ראיות מהראשונים דס"ל דהיאוש כהפקר הוא ויצא מיד מרשות בעלים (וכן מוכח מרש"י ב"מ כ"א. ד"ה מעות מפורות, וז"ל: הואיל ואין להם סימן ניכר איאוי מיאש והווי להו הפקר, והו טעם כולם. ע"כ. ועיין מחנה אפרים הלי' זכ"י מהפקר סימן ז' בענין זה).
וייש להעיר, דלפי מש"כ רבינו לקמן סימן ער"ה (סק"א) דכל היכא שעדיין לא יצא החפץ מרשות בעלים אם נטלו בע"ח נפרע חובו (יעו"ש שכתב כן לגבי איסורי הנאה דכיון שהם של בעלים אף שנתיאשו הבעלים יכול לפרוע חובו בהם), א"כ ה"נ אם נתיאשו הבעלים מהאבירה, ובעל חובו מצא האבירה ונטלו, שוב אין הוא יכול לחבוע חובו, דכיון שנטלו מרשות בעלים ולא מההפקר נפרע חובו בזה. והוא חידוש.]
ד. דקיי"ל בהפקר דהוי הפקר אף דלא אתי לרשות זוכה וכו'. עיי' בקצוה"ח סימן רע"ג (סק"א) שביאר בדעת רש"י והרמב"ם דאין הפקר מוציא מרשות בעלים אלא הוא נדר בעלמא, וכבר השיגו עליו הרבה אחרונים (ראה חת"ס יו"ד תשו' שט"ז, או"ח תשו' ס"ב) דוראי הפקר נפיק תיכף מרשותו, וכ"כ המחנה אפרים (הלי' זכיה מהפקר סימן ח'), וכן משמע דעת רבינו בפשיטת דהפקר יוצא מרשות בעלים. ועיי' שערי יושר (שער ה' פ"ג) שהאריך בזה. וראה להלן סימן רע"ג (הע' ג').

דין כלה היאוש

ד. ואם נתיאש מהאבירה וכלה היאוש וכו' א"צ לחזור ולזכות בו.

בבא מציעא כב

נתיבות

סימן רסב

המשפט

קצת

משפט האורים - ביאורים

דהחילוק שבין יאוש להפקר הוא, להפקר הוא מדעת ויאוש הוא שלא מדעת, וכיון דמדעת השליכו לפני הארי הוא הפקר אפילו לא אחי ליד זוכה, ולזה אמר לדעתא דאריא אפקריה ולא הוא הפקר מדעת, ומטעם יאוש לא הוא נריך לזכות בעצמו כיון דכלה היאוש קודם שצא ליד זוכה.

והשתא אחי שפיר (ט) הא דמדמה הש"ס צצצא קמא שם צעלה חמורו מאליו להא דרב ספרא, דקשה הא צהך דרב ספרא אינו הפקר (מטעם שכתבו החוס' שם, (ו) כיון דהארי לא צא לטרופ, וצעלה חמורו גבי שטף נהר הפקר גמור הוא כמו צמציל מן הנהר (צצצא מציעא כ"ד ע"א, וראה כ"ב ע"ב), דהא הנהר צא לטרופ, ואם כן אפילו לא אמרינן משמיה רחימי מכל מקום הוא כזוכה מהפקר. (י"א) ועיי' צנמוקי יוסף (צצצא קמא מ"ב ע"ב מדפי ה"ר"ף) שדחק צ"ה.

ולפי מה שכתבתי אחי שפיר, דמציל מן הנהר גם כן אין לו דין הפקר, שלא הפקיר מדעתו, רק מטעם יאוש הוא, דדוקא באצידה שאצוד מכל אדם כגון שור הנסקל שהוזמו עדיו (ראה

ומנאמיה דאחי לידה משמע, וכיון דלא נכתב קרא דיאוש קונה רק במקום דאחי לידה, מהיכי חייתי לן למילף במקום דלא אחי לידה.

ולפי מה שכתבתי מיושבים הרבה קושיות החוס', דמה שהקשו שם (ד"ה כיון) (י) מהא דנתיאשתי מפלוני עבדי דלמה יאל למירות, ולדברינו לא קשה, דהא צעצד כבר אחי ליד זוכה דהא העצד מוחזק בעצמו. גם (י) קושית החוס' שהקשו דף ס"ט (ע"א) צד"ה כל שלקטו, הא דיאוש אינו פוטר ממעשר למאן דסבירא ליה דיאוש לא קנה וכל המחזיק בו זכה, (י"א) ודחקו עצמן לחלק, ולפי מה שכתבתי הדבר פשוט, דכשהוא ציד גולן דלא קנה, הוא כלל אחי ליד זוכה וצרכויה דבעלים קאי, ואינו פוטר מן המעשר כמו שהפקר אינו פוטר לר' יוסי קודם דאחי ליד זוכה. ולא קשה גם כן קושית החוס' דהכא (צצצא קמא קט"ו ע"א), דשאני מציל מפי ארי לניטול בעצמו מפי ארי, דהמציל מפי ארי, כלה היאוש אחר שצא ליד הזוכה, אבל ניטל בעצמו מפי ארי, הרי כלה היאוש קודם שצא ליד הזוכה. וזהו דהולרך הש"ס לומר אדעתא דארי אפקרא,

יאיר נתיב

מתיאש אלא לגבי עניים, ואין מועיל לפטור מן המעשר עד שיהיה הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה" ע"כ.

(ט) הא דמדמה הש"ס בבבא קמא שם בעלה חמורו מאליו. מחיי (שם קט"ו ע"ב): "שטף נחל חמורו וחמור חצירו, שלו יפה מנה ושל חצירו מחמים, והניח זה את שלו והציל את של חצירו, אין לו אלא שכרו. ואם אמר לו אחי אציל את שלך ואתה נותן לי את שלי, חייב ליתן לו". ובגמ' (קט"ו ע"א): "צעא מנייה רב כהנא מרב ירד להציל (ע"מ שיתן לו דמי שלו. רש"י) ועלה שלו מאליו, מהו (מי אמרינן מעיקרא דאפקריה כאצוד דמי ומחייב לו היאך לשלומי, והדר זכה ביה מריה מהפקירא, או דלמא כיון דסליק סליק. שם). אמר ליה משמיה רחימו עליה. כי הא דרב ספרא הוה קא אציל בשיירתא, לוינהו ההוא ארי, כל לילא קא שדר ליה חמרא וכו'", ע"כ.

(י) מצעם שכתבו החוס' שם. אהא דקאמר צגמ' דרב ספרא קדם זוכה בחמורו, ואל"ל רב אחא מדפחי לרבינא למה היה לו לזכות, הא לא אפקריה אלא אדעתא דארי, ולא אדעתא דכו"ע. וכחצו צבוס': "לא דמי להא דלמנר צאלו מציאות (צ"מ ד' כד). המציל מן הארי ומן הדוב כו' הרי הוא שלו מפי שהבעלים מתיאשים מהן, דהחם ודאי שהארי צא לטרופ, כדמשמע המציל מן הארי מתיאש לגמרי, אבל הכא הארי היה עמהם והיה מלוה אחת לשמור בהמוניהם מחיות וליסטים, רק שהיו נותנים לו לאכול חמור בכל לילה, ואפשר שפעמים היה שצד ולא אציל, הלכך אין מפקיר אלא אדעתא דאציל ליה אריה, והא לא אציל ליה", ע"כ.

(יא) ועיי' בגמ' ויב' (בבא קמא מ"ב ע"ב מדפי ה"ר"ף) שדחק בזה. ז"ל: "אמר המחבר, ונראה לי דדמי (דין דעלה חמורו מאליו) להא דרב ספרא לענין שריץ שיתן לו מה שהחנה עמו, ומשום מה שהרויחו לו משמיה לא יפקיד כלום, כרב ספרא, דאע"פ שנתנו האחרים חמוריהם לא נטלו חלק בחמור של רב ספרא, אבל מ"מ יש חילוק צנייהם להיכא שצא חצירו זוכה בחמור קודם צעליו, דנהי דלהאי ענין דאריה לא הוא יאוש כמו שמפורש בפנים, מה ששטף נהר הוא יאוש כדאי פרק אלו מציאות", ע"כ.

יפלם נתיב

ז. והא דהוצרך הש"ס לומר וכו'. עיי' בתרומת הכרי שהביא מגמ' זו ראייה דלא מהני כלה היאוש, דאם מהני כלה היאוש הו"ל להקשות בפשיטות דכבר כלה היאוש. אמנם נראה כדברי רבינו, דאין לומר דכוונת הגמ' קאי על ענין יאוש, דביאוש פשיטא דלא שייך לומר

נתיבות המשפט <יאיר נתיב - יפלם נתיב> - ס' רכז-רצ / לורברבוים. יעקב בו עקב משה { עמוד 212 } (726077)

בבא מציעא כב

משפטה האורים - ביאורים

כרימות כ"ד ע"א, יש לו דין הפקר ממש ואפילו לא אחי ליד זוכה, מה שאין כן הכא דמיירי על כרחך ציכול להציל על ידי הדחק, דאי לאו הכי מצי אמר מהפקירא זכינא, וכיון דיכול להציל ממילא אינו רק מטעם דכיון שעמד שם ולא רדף אחריו הוי יאוש (י"כמבואר [בתוס'] צנבא מצינעא דף כ"צ ע"א) ד"ה שטף נהר עיין שם, וכיון שעלה מאליו וכלה היאוש קודם שצא ליד זוכה נעשה של צעלים כדמעיקרא, ועל כרחך הוצרך לטעם דמסמיה רחימו עליה וכמו צממא דרז ספרא, ועיקר מה שמדמה הש"ס הוא כמו שכתב הנמוקי יוסף עיין שם, ועיין עוד צמא שכתבתי צקימן רס"ד (משפטה האורים ס"ק צ) צוה.

הוא של מוצאו. וכן המוצא דבר שמוכיה בו שיש זמן רב שנאבד מבעליו ונתיימשו הבעלים, הוא של מוצאו, אפילו יש סימן בגופו או במקומו. הגה. הא דלמרינן דכשארמר ווי לחסרון כיס, הוי ייאוש, היינו צאצדה וכיוצא בזה, אצל מי שיש לו חוב אצל עובד כוכבים, שמסתמא אינו ייאוש, אף על פי שאמר וי לחסרון כיס, לא הוי ייאוש דהואיל שכל חוב הוי ספק אי משתלם אי לא, מספיקא אמר כך ולא גמר ומייאש (מהרי"ק שו"ע ג').

ו לפיכך המוצא מעות מפורזים ועיגולי דבילה ובכורות של נחתום ומחרוזות של דגים שאין בהם סימן לא בקשרים ולא במנינם, וחתיכות של בשר שאין בהם סימן, ולשוונות של ארגמן וגיזי צמר שאינם צבועים, ואניצי פשתן, הרי

(ד) מסתמא הרגישו הבעלים. ולא הוי ייאוש שלא מדעת. (י"ב) וצקנות החושן ס"ק א' הציא צסס הציט יוסף (יורה דעה סימן של"א) והט"ז (שם ס"ק

אלו שלו, שבבב אלו (ד) מסתמא הרגישו הבעלים בנפילתם וכיון שאין בהם סימן מתייאש.

ז מצא פירות מפורזים, אם דרך הנחה, לא יגע בהם. ואם דרך נפילה, הרי הם שלו.

ח המוצא בכורות של בעל הבית וגיזי צמר הצבועים וחתיכות בשר או דג שיש בהם סימן, וכן כל דבר שיש בו סימן, חייב להכריזו.

ט מצא כריכות קמנות של שבלים ברשות הרבים, הרי אלו שלו, שהרי אין בהם סימן. ואם מצאם ברשות היחיד,

יאיר נתיב

דף נ"ב ע"ב (ע"ב) דמבואר שם דהא דלמרינן דכשארמר לו צעה"צ כלך אלל יפוח הוי תרומה, היינו דוקא גבי תרומה דמנחה היא, והטעם משום דמנחה שאני ומנהי אפילו לא ידע מעיקרא, ומשום דמסתמא ניחא ליה מעיקרא. וצט"ז שם (ס"ק ט"ו) האריך צוה, והעלה ג"כ כדצרי הצי" דסוגיא דפרק אלו מציאות דמשמע דכלך אלל יפוח מהני רק דצויה שליח אידחיא, ומשום דניחותא דמנחה שאני.

(יב) כמבואר בתום בבבא מציעא דף כ"ב ע"א) ד"ה שטף נהר. ז"ל: "ציכול להציל אחר שטיפה ע"י הדחק, דאע"פ שיש בו סימן צטורת יכול להציל, לפי שיתרחקו הרבה, שהנהר מוליכן צרות, ולכך אם היה צטעת שטיפה ואינו מרדף ודאי מתיאש, כיון שעתה יכול להציל צלל דוחק ואינו מציל, אצל אין הצעלים צטעת שטיפה יחזיר, דכשדעו הצעלים לא יתיאשו ויילנו על ידי הדחק", ע"כ.

(יד) והא דאמר הש"ס בפסחים (ו' ע"א) דאין מועיל ביטול משחשיבה נדחה מחלבה. ז"ל הקצוה"ס: "והא דלמרינן פ"ק דפסחים דף ז' ע"א) ולצמר איסורא לא מצי מצטל ליה, והתניא היה יושב צצית המדרש ונוכר שיש חמץ בתוך צציתו אחד צצנת ואחד יו"ט מצטלו צצצו וכו' יו"ט צצת איסורא הוא, ולא אמרינן מעיקרא ניחא ליה צצטול אלא שצצת ולא ידע. דאפשר לומר הך סוגיא נמי אידחיא וכו', כמו דאידחיא הך סוגיא דאלו מציאות וכו'. אמנם חלילה להקל צוה, כיון דמדצרי הפוסקים צצאו"ח (סימן תל"ד סעיף צ') לא משמע הכין, אלא שצצצתי לסניף שהיה שם עוד הרבה דלדי היתר", ע"כ.

(יג) ובקצות החושן ס"ק א' וכו'. תוס"ד, דהנה צצמ' (צ"מ כ"צ ע"א) פריך לאציי דס"ל דיאוש שלא מדעת ל"ה יאוש, מהא דמן גבי התורס שלא מדעת צעה"ב, וכשנודע לצעה"צ אמר לו כלך אלל יפוח, דתרומתו תרומה, ותרומתו רצא אלינא דאציי דצויה שליח, והקשה הצי" מזה צצו"ד סימן של"א על הרמב"ם שצצת (פ"ד מתרומות ה"ג), וז"ל: "התורס שלא צצרות וכו', אם צא צעל הציט ואמר ליה כלך אלל יפוח, אם היו שם יפוח ממה שתרס תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה", ע"כ. וכיון דאין קי"ל כאציי דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש א"כ לא מהני כלך אלל יפוח אלא דצויה שליח. וע"ש שהעלה דהרמב"ם סמך ענמו על סוגיא דקיודשין

יפלים נתיב

כלל עשאו הכתוב כאילו ברשותו לעבור עליו, וא"כ לא מהני בזה שום אומדנא [וכ"כ רבינו להדיא במקור חיים סימן תל"א הקדמה ג' דחמץ מצד הדין אינו שלו כלל, ואפ"ה עשאו הכתוב כאילו ברשותו וכאילו הוא בעלים גמורים, וע"ע מש"כ בזה במקור חיים סימן תמ"ח סק"ט]. ועי" מה שביארנו עוד בפלוגתא זו ביוסף נתיב (לסימן ע"ה).

טו. אינו ברשותו כלל דאיסור הנאה הוא. אף דכל איסורי הנאה אינם יוצאים מרשות בעלים, וכמו שכתב רבינו בסימן ער"ה (סק"א), מ"מ חמץ שאני, כיון שיש עליו חיוב תשבתו. והארכנו בזה ביוסף נתיב (שם).

ה. דב"א הכי ידעינן דלא ניחא ליה בחמץ וכו'. נראה דהקצוה"ח לשיטתיה אזיל שכתב בסימן ת"ו (סק"ב) דדין חמץ שוה לכל איסורי הנאה שבתורה, דמעצם היותו אסור בהנאה נעשה אינו ברשותו וכבר אינו יכול להפקירו, ומ"מ עדיין הוא שלו ולפיכך עובר עליו, ולפ"ז אין בחמץ חידוש מיוחד שהתורה הכניסה החמץ לרשותו, אלא הוא עובר משום שעדיין החמץ שלו, ולפיכך סבר דאם יש אומדנא שרצה להפקיר לפני זמן איסור מהני, דכיון שעיי"ז כבר אינו שלו אינו עובר עליו.

ברור דכ"י מוכח ששם הכוססמחא שגאס לכורות דאף בשהזמו שניסס מימ כל שא"א לקיים דין הומס בשניסס אין מקיימין אף בלאחר מהס :

ומעתה ממילא ניחא כל סקויות שהקדמנו לעיל דלוקי בגון שהיס פדומ מיוחדת וכו' או משום מודה בקנס וכו' או שמת קודם הפחדה דין, דכל זה אינו לפיו דכיון דליכא דין הומס בלאחר מהס ממילא אין מקיימין דין הומס כהכ"י, וע"כ בפדומ מיוחדת כו' כיון דפטור הוא מדיון הומס ממילא גם כה"י אינו משלם וכ"י ברור :

ולפי'ן נכון ומתוך היטב מה שדקדקנו לעיל ע"מ דקאמר סד"א באיל ולחכריה לא מני למחייב איכו מני לא מחייב, כלא מילתא דפשיטא הוא, ולפי'ן שנתבאר שפיר קמ"ל כיון דדין הומס חלוק משאר דינים שבתורה דאין מקיימין דין הומס אלא בשאפשר לקיים בשניסס, אי"כ ה"א גם בלאומר שהזמו ומחייבו ממון כיון דלא מני לחייב לחבירו לא מתקיים דין הומס גם כן כמו שהיה הדין בהזמה קמ"ל דז"א, דע"כ לא אמרין כן אלא היכא דלכתחלה בשמת הזמתין אין מתקיים דין הומס אלא בלאחר אכל כהן שגריס נמחייבו ממון של הזמה אלא שאחר כותר, אכל בלאמת לפי דבריו שניסס מייבין בהזמה שפיר אמרין דמשלם לפי חלקו, וכדברים ברורים לענין :

ואף שמדברי החוס' בסו"ט (ד"ה בחימה) בפירושו לקושיא בגמ' כל כמיניה וכו' נראה קצת דאף אם ה"א לקיים דין הומס בלאחר מימ מקיימין דין הומס כהכ"י, הנה לפתש"כ לפרש כהכ"י אין הכרח לכל פירושם בזה, ואף לפי דבריהם אין זה אלא לפי כו' אמינא ועדיפא מיניה פריך כל כמיניה וכו', אבל הדין דין אמת כמש"כ וז"כ :

ו מעתה אחרי הודיע ה' אוחט את כל אלה ועלה בדיע דאין ע"ז מתחייבין מלקות וממון או מימה כל שא"א לקיים בלאחר מהס דין הומס — טוב נשוב לפרש לפי קושיא הירושלמי ולא ע"י אילו ולא ע"י אילו טוקה וטמון (כהגהת סק"ט) מיס אלא לוקין משום לא חטתה ברעך וכו' והייט דכחאן א"א לקיים דין אחר של הומס כשני כה"י עדים והייט דכיון שבאו רלוטין אי"כ שני הכימות גרמו לחייב את הכטל ממון ומלקות ושניסס מתחייבין בהס, אלא דא"א לקיים בשניסס דין אחר של הומס דדינה של הכה שהעידה פמנו הייחס להמתחייב סקילה וממון משום דה"י מיחס להעדים וממון לבטל, אבל כנגד זה הכה שהעידה ששכרן להעיד שקר שבאו ג"כ לחייב את הכטל ממון ומלקות ועמה כשהזמו הדין לפי'ן שהעלית לעיל דאף במלקות וממון דכ"א לוקין ואין משלמין, אי"כ כה זו הדין בה שטוקה ואינה משלמת, וממילא כיון שהיא פטורה משלם גם הכה שמעידה עמט הייחס אף דבה אפשר לקיים דין הומס בממון משום דה"י מימה וכו' ג"כ פטורה כיון דא"א לקיים דין הומס של ממון בשניסס ; כמו כן במלקות הוא לסיק, דהכה שמעידה עמט הייחס כיון שמתחייבת בקילה הו אינה לוקה אף דה"י מימה לעדים ומלקות להכטל לפתש"כ לעיל מהיס דא"א לעניס שהיס משום לאו אחר, וממילא כיון שהיא אינה לוקה תו גם כהה שפעידה ששכרן להעיד שקר ג"כ אינה יכולה

ללקות משום דכאשר אום כיון שאין לקיים כ"א במלקות כהכ"י, ולזה מסיק ריב"ז אלא לוקין משום ליה וכו' ובייט כיון דא"א לקיים דין הומס לא במלקות ולא בממון מחל"ז חזר הדין כמו ככ"ז ובי"ח כיון שא"א לקיים דין כאשר אום לוקין משום לא חטתה וכו', דוק בזה ופטור גם וחמלא כי נכונים ונחמדים הם סדכרים למעין מבין :

ח **ונחזור** עוד לדברי הירושלמי ר"ב בר חייה גמי קומי ר"ז הכ"א האב וכו' עדי האב לוקין וממון מיס בשלשם והעדים נסקלין ככ"ג א"ל אינו לא הזמו עדי האב לא חמלא הכטל לוקה וטמון מיס בשלשם והעדים נסקלין ככ"ג (כלומר כיון דאם לא הזמו ה"י הכטל נותן ולוקה בני' ועדים ככ"ג ה"כ אם הזמו מקיימין בהס כ"א לוקין וממון מיס בני' ונסקלין ככ"ג) סבר ר"ז שני דינין הם ור"י בשם ר"א כולי דין אחד הוא (והכל ידון ככ"ג) מתניתא פליגא על ר"א אל זקני שפיר זה ב"ד של שלשה השפעה זה ב"ד של כ"ג (אלמא דשני דינין הם, ונשאר בקושיא ולא מירין כלום כדרכו של הירושלמי פתר לה כר"מ דאמר לוקה ומשלם, לענין אין זה מירון על ר"א אלא מילתא בהפס נפשה היא וקאי על דר"ז דאמר דהעדים נסקלין ולוקין וטמון מיס דזכו אליבא דר"מ דס"ל לוקה ומשלם ולדידיה שפיר מקיימין הכל בהעדים, ואף דר"מ מה ומשלם ליה ליה הייט משום דכיון דה"י מימה לזה וממון לזה ע"כ שפיר משלמין מיס להכטל, וע"כ יש כאן מימה וממון, ומלקות ג"כ יש כאן אף דה"י כאן מימה הייט משום דה"י מימה לזה ומלקות לזה ואף שכתבנו לעיל דמימה ומלקות א"א לחייב ביהר משום דה"י שניסס משום אזכרה אחת, אבל ז"א דכל זה אליבא דרבנן דנפקא לן אזכרה לפי'ן מקרא דלית ע"כ א"א ללקות ג"כ משום אבל ר"מ הא ס"ל במכות דאזכרה לפי'ן מקרא דלא יוסיפו, וע"כ לדידיה שפיר לוקה ג"כ מקרא דלית, ואף דלוקה מימ משלם משום דס"ל לוקה ומשלם, ומתקיימין הכל מימה ומלקות ומיס אליבא דר"מ, וזה דקאמר פתר לה כר"מ דאמר לוקה ומשלם ולדידיה שפיר ניחא מה דהכ"י לוקין ומשלמין, ככלפני' :

ומעתה לפי דבריו בפירושו הירושלמי מתבאר להדיא כמו שכתבנו דלדין גם בממון ומלקות דכ"א לוקה ואינו משלם ואין מקיימין שמיסס בהס דכ"ז דאמר לוקין וטמון הוא אליבא דר"מ :

אולם אחרי כל אלה ראה זה מלאמי להריב"ב במכות (ל"ב ב') ד"ה וחכמים דבמלקות וממון דכ"א משלם ואינו לוקה וזה כדעת פירושם ולא מטעמיה רק מדכתיב יד ביד היינו ממון ולמאי לריך לקרא זה מיטוק ליה מכ"א לעשית וז"ל ממון ולא מלקות ומשום זה כתב הריב"ב דקרא אחי גם היכי דמתחייב ממון ומלקות דמשלם ואינו לוקה וע"ש דהקשה ג"כ אי"כ במימה וממון ימחייבו ממון ולא מימה ומי' משום דמימה חמור ממון אבל כממון ומלקות ממון חמור ממלקות יעו"ש, ולכאורה סותר משנתו שהבאחי לעיל דבחדשויו למכות כתב כה"י דבעדים שהעידו שהז"א ש"ר והזמו משלמין ממון ולוקין וכאן כתב דמשלם ואינו לוקה וז"ל ואולי יש לחלק, והכ"י :

קונטרס בענין יאוש

א.

ב"ד, דע"ס העדים וע"ס הדין שנגמר ע"ס עשו ב"ד מה שפשו, הרגו או הוציאו ממון ע"ס, אבל בשור הכסקל הא אין ככ"ז מתקריין את השור שנאמר שהכ"ד עשו מעשה ע"ס, אלא שהכטל שור כטלמו מאחר שעמר דינו לסקילה הוא משקיר שור, אי"כ אין זה נעשה ע"ס גמ"ד ב"ד, אף מבעל שור כטלמו, ולא חשוב זה כאשר נעשה :

א **בעת** נשוכה לראשית דבריו כמה שכתבנו דשור הכסקל שהזמו עדין הו כאשר נעשה משום דכל הקדש בו זכ"ז (*) — לכאורה יש לבטל דין לחטק בזה דלא ש"י לומר כאשר נעשה אלא היכא שהמעשה נעשה ע"י

(*) **אח"ז** רב מלאמי כי בחשו' הירש"א ה"י קט"ו עמר כוס הרב השואל ויש"ש מה שכ' הירש"א ז"ל בזה :

ממון

(פ"ג ב') ויבנה ליהטט בלגמ שכחה ועלה, והא אמרינן לעיל (פ"ב א') דכולא פירקין ר' יוסי סיא, והא לרי' במדר האלף מתמ אסור ליהטט מהפקדו, אלא פ"ב דהפקד תורה כגון לקמ שכחה ופאה דרחמנא זכיה לפניו ואלא מרשות בעלים מיד, ואף בפאה דלא אי פאה כל זמן שלא הפקדו הבטלים כחש"כ רבננא (בס"ב מסל"ג מהטמט עניינ ס"ד) סאין לפניו כלום עד שיפרישה בה"ב מדעתו לסיכ פני פראה פאה כסוף פרה אסור ליגע בכ מהמס גול עד שידע ל שפיה מדעת פרישה עכ"ל והוא מהמסמחא ס"ב דפאה, כרי דפאה דלא הוי הפקד עד שיפרישה בה"ב, פ"מ כשפרישה הוי הפקד מיד כיון כהמורה אמרה מחוב לומס ואי הפקד תורה, ועיין ב"מ (י"ב א') ומי אמר ר"י קמן אימ ליה זכיה מדאורייתא והא אמרינן מליאת חש"ז גול נמוך מדברייה, ואם נאמר דהפקד דלשום לא ילא מרשות בעלים עד דאמי לרשות זוכה אי"כ מאי מקשה ימ"ך דנלשרט הוי דעת אי"מ וכמו מהנה, וע"כ קמן י"ט ל זכיה מדאורייתא משאי"כ מליאת חש"ק איירי במליאת דבר הפקד שלא היה לו בעלים דבזכ לזכא דעת אי"מ אותה, אע"כ דבנשי"ע לא הוי הפקד מחבו ויולא מרשות בעלים עד כיון דהפקד תורה סא :

ג) ובחילוקו זה של סבבש"ס נראה ליישב דברי התוס' בחילין (ק"ל"ס א') ד"ה כיון דמרדו פקשה קדושתייהו שמתין מהכח דאזוז ומרגולין של חולין שמרדו בבטלים והלכו להם הוי הפקד וכמ"ל ב"ב זכ"ה, והקשו מהרש"א ז"ל אמאי לא תוכחי התוס' בפשיטת מהא דאמרין לקמן לפיכך לאחויי שהיו לפניך ומרדו, אלמא כיון דמרדו הפקד הוי ומייבין בשלוח יר"ש שהיה בל"ג, לולס לפי חילוק של כסויבות יש לומר דהתוס' ר"ע להכיח דאזוז ומרגולין שמרדו הוי הפקד ממש וכו' כאלבדן ממש ומכל ארס וכמו זוטו של י"ט ושלילתו של נכר וכמ"ל ברש"א הרשב"א ור"ן כאן דהוי כמו שפירא שפמד פליה גי"ס ושקף נכר מחורו דהוי הפקד מיד, וע"כ כהמדיק ב"ב זכ"ה וזכ"ה אף לאחר שטרע לבטלים מה"ס, וע"כ אין ראיס מהא דלקמן דפ"ו לפניך ומרדו דזה אפשר לומר דהוי רק יאוש ולא ילא מרשות בעלים עד דאמי לרשות זוכה ומ"מ פפיר חייבין בשלוח כיון דהיה מותר לכל ארס לזכות ב"ס א"ן. זה השו"ב מוזת ומייבין בשלוח, אבל אין מה ראיס דהוי הפקד ממש מחמת דהוי אבודה ממש ומכ"ל, וע"כ סוכי"ו התוס' מהא דאמרין כיון דמרדו פקשה קדושתייהו דמשמע ומיד שמרדו נפקע ממנו ההקדש, ואם תיבא דכ"ז שלא זכ"ה בו ארס עדיין ברשות בעלים עומדים, אי"כ רשות נכזה כרשות הדינ, וגם ההקדש לא נפקע עדיין, אי"כ איך חייבין בשלוח ומותר לזכות בכ"ס הא מוליא מרשות הקדש לרשות ומוטל, וכמו לרי"ו אסור להמורד לזכות מהפקדו של התורה כיון דס"ל הפקד כמחנה, ומכש"כ לפחש"כ הר"ן בנדרים (ל"ג ב') דהכל גזברים אלא סקדש וכלל משויבם בעלים, ואם עדיין לא פקע רשות סקדש ביאוש אגזבר, אי"כ מחילא כראש אותו אחד שוב פקע ביאוש של אגזבר דהשוכ כמו שהבעלים בפלמס ראו החפץ קדש זוכה ט' ארס דשוכ כלה ביאוש ואי"כ לכל ארס לזכות ט' וכמ"ל סמ"ט, ואך חייבין בשלוח כיון דשל הקדש הם, וע"כ תוכח מה דמיד שמרדו נפשים הפקד ממש וילאו מרשות בעלים מיד, וע"כ כהמחיק ב"ב זכ"ה, אף שטרע לבטלים מקדש לכן :

ד) ובן מחבאר עד כהמחיק מהא דב"ק (קט"ז ב') ואמאי לימא מהפקדו קא זכיה מ' לא פריח כרי ס"י טשן וכו' לא יאמר כרי"ו תי"מ על סידות ש"ס ל' בחוך בי"מ ואם אמר לא אמר כלום ופירש"י אלמא כיון דלא"יטד אויל ליה ביה זכיה והפקדו הוא וכן אמרינן שם גמי שבא בדרך ואנס כערו בשאי"ט יכול להגיל איש יכול לחלל סידות ד"ש ל' בחוך בי"ט על חשון כלל, אלמא דדבר האבד ואיש יכול להגיל כלל הוי הפקד מיד דל"כ אמאי איש יכול לקרוא פריח פליה"ס כיון דעדיין כרשיות הם, ובשלמא בחילול חש"כ אי"ט

אמנם נראה דהא דאמרין כאן דכל סקדש ט' זכ"ה ומשמע ג"כ דכל אחד יכול לזכות חף סכחמו עדיו קודם שזכה, פ"כ אינו מטעם הפקד בעל השור, דהא קי"ל קנין בטעות חוזר ואי"כ ה"כ הפקד בטעות, (יעיין סכחים נ"ו א'), ויש לרמות הפקד לפניו לאו כלום הוא) ואין לך טעות גדול מזה שסבר בעל השור שדין בסקילה והחמו עדי, ואי"כ אמאי הוי הפקד, וע"כ הפקד זה אי"ט מטעם הפקד בעל השור, ולריבין בזה לדברי הגמ"מ (פ"י רס"ב סק"ג) שכח בנחך דבריו שהעלה יאוש חלוק מהפקד דביאוש לא ילא מרשות בעלים עד דאמי לרשות זוכה, וע"כ בשללס הי"אוש קודם שאמי ליד זוכה הוי מחילא סל הבעלים ואין אחר יכול לזכות בו שוד, וע"כ כתב הא דשור האסקל שהחמו עדיו כל הקודם בו זכ"ה היינו מטעם דהוי אבודה ממש ומכל ארס, דבזה יש ל' דין הפקד ממש ואי"ט לא אחי ליד זוכה יע"ש, הנה מנאר מדבריו דהא דשור האסקל דכל סקדש ט' זכ"ה היינו מטעם אבד ממש ומכל ארס, ולא מטעם הפקד בעלים לבד, דהפקד זה הפקד בטעות הוא, וכמו שהקשה כעין זה בהמ"מ לקמן (פ"י ער"ס ס"ק א') על מה שכח הר"ן בנדרים פ"ה יע"ש, וה"כ ולא מטעם הפקד לבד של בעלים אחי"ן טלה דהפקד בטעות הוא, וע"כ הוי מטעם הפקד חורה הוא ממש דאבודה ממש ומכל ארס רחמנא אפקריה כדאיתא בב"מ (כ"א ב'), וכיון שכן דהפקד זה של השור אינו מטעם בעל השור רק פ"י שנמנר די"ט לסקילה נמשה אבד ממש ומכל ארס וכו' הפקד מיד, אי"כ נמלא דהפקד זה נעשה פ"י נמר דין של ב"ד ולא פ"י בעל השור בעלמא, ולפ"י פפיר כחבט דהוי כאשר טעה דהפקד זה נעשה פ"י ב"ד, ולא מבטל השור בעלמא, וכדברי האהמ"ס שכח דאבודה ממש ומכל ארס הוי הפקד מיד וילא מרשות בעלים חוכף שאבד מחבאר מדברי השמ"ק (ב"מ כ"א ב') ד"ה זוטו ב"ס ברש"א דאבודה מחמו ומכל ארס אינו מטעם יאוש ולא תלי דעתה הבעלים ולא מדי רק רחמנא אפקריה ומשמע נפילתו הוי הפקד יע"ש, כרי כדא"ה כדברי האהמ"ס דאבודה מחמו ומכל ארס הוי משמע נפילה הפקד נמוך וילא מרשות בעלים מיד :

ה) והנה פיקר חילוקו של הגמ"מ בין יאוש ליאוש, בדבר האבד מחמו ומכ"ל הוי הפקד וילא מרשות בעלים מיד, וכדבר האבד מחמו ומתי אלא כל ארס אין ביאוש מוליא מרשות בעלים עד דאמי לרשות זוכה, נראה דהסברא בזה הוא דדוקא דבר שחלו דעת הבעלים דכל זמן שלא נתייאשו הבעלים לא חשבו יאוש ואי"ט הפקד, פ"כ אמרינן אף הי"כ דנתייאשו, אין ביאוש מוליא מרשותו כ"ז שלא זכ"ה בו ארס, אבל דבר האבד מחמו ומכ"ל, דיאוש זה אינו מכח הבעלים ויאושן רק רחמנא אפקריה כדאמרין בב"מ (כ"א ב') זוטו של י"ט ושלילתו של נכר רחמנא שריח וכמו שכתב ברש"א בשמ"ק שם דרחמנא אפקריה אף הי"כ שהבעלים לוחים שלא נתייאשו, וכיון דיאוש זה אינו תלי דעת הבעלים ואף שלא ביאוש הבעלים הוי הפקד, אי"כ אפקטמח דמלכא הוא והפקד תורה, פ"כ הוי הפקד וילא מרשות בעלים מיד, והר"ז רומה למה שאמרו בנדרים (מ"ד א') לרי' הפקד כמחנה ולא ילא מרשות בעלים עד דאמי לרשות זוכה, ולכאורה קשה כיון דפיקר הפקד ילפינן משכניית וכשניית הא הוי הפקד מיד אף לרי' כדמוכח ס"ס במחתי"ן (מ"ז א') דבשניית יורד ואוכל ולא פליג ר"י אלמא דבזה גם ר"י מודה, וע"כ לומר דדוקא בשניית דהוי הפקד תורה ואפקטמח דמלכא ואיש תלי דעת הבעלים פ"כ הוא וילא מרשות הבעלים מיד משאי"כ הפקד אף דילפינן משכניית מ"מ כיון דאמי מכח הבעלים ומדעתן ס"ל לרי' דלא ילא מרשות בעלים עד דאמי לרשות זוכה, ומלמאי משרט כן בירושלמי (פ"ד בנדרים ס"י) רב"כ ב"ס ר' יומן מודה ר"י בהפקד תורה שטא מותר יע"ש :

והבי מוכח עד דלרי' הפקד תורה הוי מיד מהא דנדרים